

Täysistunto

Torstai 9.3.2017 klo 15.58—19.23

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta Hallituksen esitys HE 13/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskustelua tästä asiasta käydään tarvittaessa kello 19.30 saakka. Keskustelua jatketaan tarvittaessa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Mikäli keskustelu päättyy ennen kello 19.30, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 4. asiakohtaan.

Keskustelu

17.00 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Yleisradio Oy:stä annettua lakia siten, että siihen tehtäisiin Yleisradion tehtäviä ja rahoitusta arvioineen parlamentaarisen työryhmän esitysten mukaiset muutokset. Parlamentaarisessa työryhmässä olivat edustettuina kaikki eduskuntaryhmät, ja työryhmän esitykset tehtiin yksimielisesti. Yleisradiota koskevat lakiesitykset on perinteisesti tehty parlamentaarisen yhteisymmärryksen pohjalta, sillä Yleisradio on eduskunnan radio.

Esityksellä tarkennettaisiin parlamentaarisen työryhmän esitysten mukaisesti Yleisradion julkisen palvelun tehtävänantoa siten, että Yleisradion tulee tarjota julkisen palvelun sisältöpalveluja yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti. Ehdotettu muotoilu korvaisi nykyisen muotoilun "valtakunnallisesti ja alueellisesti". Kuten parlamentaarinen työryhmä esitti, ehdotettu kirjaus ei poista alueellisen julkisen palvelun tarvetta osana maakunnallista palvelua vaan määrittää ainoastaan julkisen palvelun alueellisen tehtävän täyttymisen vähimmäistason.

Julkisen palvelun ohjelmatoiminnan erityisiä tehtäviä tarkennettaisiin parlamentaarisen työryhmän esitysten mukaisesti siten, että Ylen tehtävänä olisi tukea suomalaisen kulttuuriperinnön vaalimista, suvaitsevaisuutta, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja kulttuurista moninaisuutta. Kyseinen tehtävä korvaisi nykyisen tehtävän, jonka mukaan Ylen tulee tukea suvaitsevaisuutta ja monikulttuurisuutta. Tehtävämäärittelyn tarkentaminen edellä mainitulla tavalla ei työryhmän esitysten mukaisesti muuta kyseisen tehtävän perusluonnetta, jonka mukaan julkinen palvelu pyrkii omalta osaltaan luomaan edellytyksiä sille, että esimerkiksi Suomen sisäiset kielelliset, alueelliset ja uskonnolliset kulttuurit ovat voineet kehittyä ja ilmaista itseään omilla ehdoillaan.

Esityksellä vahvistettaisiin parlamentaarisen työryhmän esitysten mukaisesti Yleisradion hallintoneuvoston asemaa siten, että hallintoneuvosto päättäisi jatkossa yhtiön strategi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

asta. Tämä on työryhmän mukaan tarpeen, jotta hallintoneuvosto pystyisi nykyistä tehokkaammin ohjaamaan ja valvomaan julkisen palvelun velvoitteen toteuttamista. Lisäksi säädettäisiin parlamentaarisen työryhmän esitysten mukaisesti pysyvästä asiantuntijakuulemismenettelystä. Hallintoneuvoston olisi kuultava valitsemiaan käsiteltävän asian kannalta tarpeelliseksi katsottavia asiantuntijoita sen suorittaessa Yle-lain mukaisia tehtäviään. Asiantuntijakuulemismenettely olisi luonteeltaan neuvoa-antava. Päätökset tekisi aina yksinomaan hallintoneuvosto.

Esityksellä täydennettäisiin parlamentaarisen työryhmän esitysten mukaisesti Yleisradion tehtäviä siten, että niihin kuuluisi myös sananvapauden, korkeatasoisen journalismin ja median monimuotoisuuden edistäminen siltä osin kuin se on kilpailuoikeuden, valtioneutisääntelyn ja tekijänoikeuksien näkökulmasta mahdollista. Yhteistyön tulee työryhmän esitysten mukaisesti hyödyttää molempia osapuolia. — Kiitos.

17.04 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Eduskunnassa on hyvin pitkä perinne päättää Ylen julkisen palvelun tehtävästä ja rahoituksesta yhteisesti kaikkien eduskuntapuolueiden kesken. Tämä pohjautuu jo vuonna 1948 säädettyyn niin sanotun Lex Jahvetin periaatteeseen. Tällä periaatteella pyritään ennen kaikkea takaamaan se, että Yleisradio on Suomen kansan — eduskunnan radio, ei hallituksen radio.

Lex Jahveti korostaa myös Ylen journalistista riippumattomuutta. Journalistiset päätökset tekevät Ylessä toimitukset, viime kädessä päätoimittajat. Poliitikkojen — ei edes hallintoneuvoston jäsenten — ei pidä journalistisiin ratkaisuihin puuttua. Tämä periaate on koko Yleisradion toiminnan keskeisin ajatus. Samaa periaatetta noudatetaan esimerkiksi Britannian yleisradioyhtiö BBC:llä ja yleisradioyhtiöissä Pohjoismaissa. Suomessa tämä asia on niin itsestäänselvä, että johtamassani parlamentaarisessa työryhmässä siitä ei edes keskusteltu. Tästä journalistisen riippumattomuuden periaatteesta lipeäminen olisi uhka demokratian toimivuudelle, kuten valitettavat esimerkit Unkarista ja Puolasta kertovat.

Arvoisa puhemies! Parlamentaarinen työryhmä on Suomessa perinteisesti ratkaissut Yleisradiota koskevat asiat yksimielisesti. Niin toimittiin tälläkin kerralla. Nyt käsittelyssä olevat hallituksen esitykset ovat täysin työryhmän esitysten mukaisia, ja ne on viime kesäkuussa hyväksytty kaikissa eduskuntaryhmissä.

Julkisen palvelun tehtävämäärittelyyn esitetään uutta sanamuotoa, joka voimassa olevaa määritelmää selkeämmin kuvaa Ylen tosiasiallista toimintatapaa. Julkisen palvelun tehtävän perusluonne ei tehtävämäärittelyn muutoksella muutu. Hallintoneuvoston asemaa ehdotetaan vahvistettavaksi siirtämällä strategiasta päättäminen hallintoneuvostolle ja lisäämällä lakiin asiantuntijamenettely, jota hallintoneuvoston tulee käyttää päättäessään strategiasta ja vuosikertomusta käsitellessään.

Muutosten takana on kaksi syytä.

Ensinnäkin hallintoneuvoston aseman vahvistaminen korostaa sitä, että Yle on Suomen kansan yhteinen radio, jonka kustannukset kansalaiset maksavat Yle-verolla ja jonka strategiasta päättäminen kuuluu niille, jotka ovat vaaleissa kansalta valtakirjan saaneet. Kun strategian siirtymisestä hallintoneuvoston päätettäväksi viime kesäkuussa kerrottiin, niin se ei aiheuttanut oikeastaan minkäänlaista julkista keskustelua. [Eero Heinäluoma: Näin on!] Ilmeisesti viime aikoina velloneen Yle-keskustelun takia siitä on nyt tehdyn hallituksen esityksen myötä käyty laajaa keskustelua ja jopa annettu ymmärtää tämän muutoksen vaikuttavan Ylen riippumattomuuteen. [Eduskunnasta: Päinvastoin!] Sen vuoksi onkin hyvin selvästi todettava, että näillä kahdella asialla ei ole mitään tekemistä keskenään. [Eero

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

Heinäluoma: Yhdyn!] Strategiasta päätettäessä ei tehdä journalistisia linjauksia. Ne tehdään vain ja ainoastaan talon sisällä. Lisäksi Ylen journalistista prosessia selvittää parasta aikaa professori Olli Mäenpään yhden miehen selvitysryhmä.

Toiseksi Yle on niin suuri toimija suomalaisessa mediakentässä, että sen linjauksilla on hyvin merkittäviä vaikutuksia kaupallisen median toimintaedellytyksiin. Työryhmässä korostui se, että sananvapauden toteutumiseksi ja kansalaisten tiedonsaannin turvaamiseksi Suomessa tarvitaan Ylen lisäksi myös laadukasta kaupallista mediaa. Lakiin kirjattu ajatus yhteistyön kehittämistä molempia osapuolia hyödyttävällä tavalla on nimenomaan laadukkaan ja monipuolisen suomalaisen median toimintaedellytysten turvaamista. Esimerkiksi maakunnissa on hyvin tärkeää, että siellä toimii sekä Ylen aluetoimitus että menestyvä maakuntalehti. Maakuntalehtien kannalta STT:n toiminnan turvaaminen on myös tärkeää, ja siksi on perusteltua, että parlamentaarisen työryhmän linjausten mukaisesti Yle on uudelleen hakeutunut yhteistyöhön STT:n kanssa, mistä olemme saaneet tuoreita uutisia.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä on varmasti tarpeen ottaa esille myös muita työryhmämme merkittävimpiä päätöksiä.

Ylen rahoituksen osalta päätettiin jäädyttää indeksi vuosille 2017, 2018 ja 2019, elleivät eduskuntaryhmät yhteisesti päättää vuonna 2018 luopua indeksin jäädyttämisestä vuoden 2019 osalta.

Työryhmä myös päätti, että Ylen tulee lisätä ohjelmien ostoja riippumattomilta tuotteilta 30—35 prosentilla vuoteen 2022 mennessä. Ulkopuolisten ostojen tavoitteena on edistää suomalaisen ohjelmatuotannon kansainvälistymistä, media-alan vientiä ja alan työllisyyttä Suomessa. Muut Pohjoismaat ovat tässä selvästi meitä edellä.

Ylen kustannuksista henkilöstömenot ovat karkeasti ottaen puolet kaikista menoista. On siten luonnollista, että indeksijäädytys ja ulkoistusten lisääminen vähentävät henkilökunnan määrää Ylessä. Tässä asiassa on kuitenkin hyvä ymmärtää mittasuhteet. Ylessä on tällä hetkellä 2 738 vakituisessa työsuhteessa olevaa työntekijää ja toistaiseksi yt-neuvottelujen kautta on irtisanottu 59. Toki neuvotteluja on edelleen käynnissä, ja luku saattaa jonkin verran nousta. Muutosta voi kuitenkin kutsua maltilliseksi. Tässä yhteydessä haluan kiittää Ylen henkilöstöjärjestöä rakentavasta yhteistyöstä yt-neuvottelujen aikana, joissa on yhteisesti löydetty uusia toimintatapoja ja siten selvitty merkittävästi pienemmällä irtisanomisilla. Ylellä on myös suurena ja julkisesti omistettuna yhtiönä velvollisuus edistää irtisanottujen uudelleen työllistymistä.

Arvoisa puhemies! Kaikkien eduskuntapuolueiden yhteisesti hyväksymät linjaukset Ylen suuntaviivoissa ovat luonnollisesti kompromisseja. Yksimielisyys on arvo sinänsä, koska se antaa Ylelle ja sen riippumattomalle toiminnalle perustan. Monissa maissa yksimielisyyteen ei kyetä, ja se tekee yleisradioyhtiön toiminnan vaikeaksi. Haluankin kiittää toimeksiannon tehnyttä ministeriä, kaikkia parlamentaarisen työryhmän jäseniä ja kaikkia eduskuntaryhmiä yhteisen ratkaisun syntymisestä. [Tuomo Puumala: Kiitoksia puheenjohtajalle!] Ei olisi ollut tälle sukupolvelle kunniaksi, jos olisimme olleet ensimmäinen sodanjälkeinen eduskunta, joka ei kykene yhteisesti päättämään Ylestä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tässä vaiheessa käymme pienen debatin, ja myönnän muutamia siihen tarkoitukseen pyydettyjä puheenvuoroja. Siis pyydän nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta, ken haluaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

17.12 **Pertti Salolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme kuulleet kaksi erittäin hyvää puheenvuoroa, ja on tyydytyksellä todettava, että molemmissa korostettiin Yleisradion journalismin riippumattomuutta ja sitä, että tämä uusi strategiajärjestely ei saa myöskään siihen vaikuttaa. Se on kaikki myönteistä.

Huoleni kohdistuu siihen, onko mahdollista, että välillisesti esimerkiksi taloudelliset ratkaisut tai toimituksille ajatellut määrärahat voisivat tosiasiallisesti heikentää journalistista panosta tietyillä sektoreilla Yleisradiossa. Tämä on se minun huoleni, ja toivon, että esimerkiksi ministeri voisi omalta osaltaan tämän huoleni poistaa.

Erittäin tärkeätä on myöskin kiinnittää huomiota kaupallisen median rooliin, ja kun itse olen ollut aikanaan vaatimassa Mainostelevisiolle uutisia Yleisradion hallintoneuvostossa, niin pidän hyvin tärkeänä sitä, että kaupallisen median toimintaedellytykset turvataan, mutta se on toinen juttu. Sitä ei tulla saavuttamaan sillä, että Yleisradiota rokotetaan.

17.13 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä kertaa täytyy kyllä joka suhteessa yhtyä siihen, mitä tässä esittelevä ministeri ja myös sitten edustaja, varapuhemies Satonen sanoivat. Tämä on tehty yhteisymmärryksessä ja nämä ratkaisut, mitkä tässä esitetään, on nimenomaisesti tähdätty Yleisradion riippumattomuuden vahvistamiseen. Mikään ei voi olla meille kaikille tärkeämpää kuin se, että Yleisradiolla on asialliset, hyvät toimintaedellytykset ja että poliittinen päätöksenteko kunnioittaa journalismin riippumattomuutta.

Tässä ehdotettu järjestely, jossa hallintoneuvosto päättää yhtiön pitkän ajan kehityslinjasta, strategiasta, on aivan normaali ja oikea lähtökohta. Sillähan halutaan korostaa sitä, että yhtiö, joka toimii eduskunnan, ei hallituksen alaisuudessa, saa nämä isot kehityslinjansa eduskunnan tahtoa heijastavalta hallintoneuvostolta, kun normaalia omistajaohjausta tällaisissa asioissa ministeriö ei tämän rajoitteen [Puhemies koputtaa] mukaisesti, jota olemme viime vuosikymmenet eläneet, pysty toteuttamaan.

17.14 **Tuomo Puumala kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minäkin haluan omalta osaltani yhtyä niihin puheenvuoroihin, mitä tässä on käytetty siitä, että tuossa työryhmässä tehtiin hyvää työtä ja on erittäin hienoa, että ne asiat tässä etenevät. Jos palaa tuohon työryhmävaiheeseen, josta toki on jo keskusteluja käyty, niin kyllähän siinä aika vaikeistakin lähtökohdista tehtiin mahdollinen, ja sitä edelsi paljon työtä, ja hyvä, että olemme päässeet tähän pisteeseen.

Itsekin miellän tuon strategian enemmän siitä näkökulmasta, että siinä silloin pohditaan, minne Yleisradion pitää mennä pitkällä aikajänteellä, mitä sen pitää tavoitella, miten se tulkitsee julkisen palvelun tehtävää muuttuvassa ajassa, jatkuvasti muuttuvassa maailmassa digitalisaation, robotisaation, automatisaation, kaikkien näitten, kehityskulkujen keskellä, ja se, että se on parlamentaarisisessa kontrollissa, lisää hallintoneuvoston mahdollisuuksia vaikuttaa. Se, että journalistinen linja olisi [Puhemies koputtaa] siellä strategiasa, ei tietenkään ole ollut [Puhemies koputtaa] kenenkään ajatuksissa.

17.15 **Kimmo Kivelä ps** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! On todellakin suuri arvo, että työryhmä sai yksimielisen paperin aikaiseksi. Tämä mahdollistaa sen, että tulevaisuutta linjataan ilman poukkoilua ja levotonta tempoilua, ja hallintoneuvosto on jo reagoinut: eilen kuulimme asioista, STT-yhteistyö — no, se ei sinänsä ole hallintoneuvoston asia ollut, mutta se yhteistyö STT:n kanssa on jo käynnistynyt, eli tämän työryhmän linjausten poh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

jalta edelleen asiantuntijoiden kuulemismenettelyä on käynnistetty, suunnitelmat ovat valmiina, ja edelleen hallintoneuvosto on valmistautunut jo strategian laadintaan. Mutta ikävää on se, että kun talon sisällä työyhteisössä on ongelmia, jotka ovat puhtaasti työyhteisökysymyksiä, ne on haluttu politisoida ja tuoda julkisuuteen epäkorrektilla tavalla.

17.17 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kun Yleisradion hallintoneuvoston puheenjohtaja, edustaja Kivelä otti tässä esille tämän Yleisradion ympärillä pyörivän ajankohtaisen journalismikeskustelun, niin haluan siitä sanoa, että kyllä tässä tiettyyn huoleen on aihetta kaikkien tapahtumien pohjalta, kun ulospäin syntyy kuva, että jotain kummallista tapahtuu Yleisradion sisällä. Senpä takia haluaisin erikseen kyllä sanoa näin, että on tosi tärkeätä, että Yleisradion hallintoneuvoston jäsenet antavat vastuullisia lausuntoja Yleisradion toimintaan liittyen eivätkä ryhdy antamaan sellaisia lausuntoja, että poliittisten näkökohtien takia ollaan tekemässä jotakin, jotta Yleisradion journalismiin voitaisiin vaikuttaa. [Oikealta: Juuri näin!] Tästähän tämä koko sekaannus lähti liikkeelle, että hallintoneuvoston jäsenistä lausuttiin, että on liikaa jonkun poliittisen aatesuunnan kuviteltua toimintaa, jota kyllä kukaan muu ei ole nähnyt, [Eduskunnasta: Juuri näin!] ja sen takia sanotaan, että tehdään lakimuutoksia.

17.18 **Kimmo Kivelä ps** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! On äärimmäisen tärkeä asia, että journalistisen toiminnan ja hallintoneuvoston välillä on ehdoton palomuuuri. Tämä on yksi fundamenteista tässä asiassa ehdottomasti. Samanaikaisesti haluan sanoa, että kun Yleisradiossa on ollut suuria muutoksia talon sisällä ja se on johtanut tehtäväkuvien muuttumiseen ja tällaisiin kysymyksiin, monenlaisiin ongelmiin työyhteisössä, niin ei ole vastuullista se, että väitetään, että tämä olisi jo seurausta jostakin poliitikkojen lisääntyneestä määräysvallasta. Näinhän ei todellisuudessa ole. Päinvastoin, hallintoneuvoston tehtävä nimenomaisesti on pitää yllä tätä palomuuria.

17.19 **Jyrki Kasvi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä esitys perustuu tosiaan parlamentaarisen työryhmän kompromissiin, ja kun muistaa työryhmän henkeä, niin se on kyllä ristiriidassa viime päivien julkisen keskustelun kanssa. Tilanne on selvästikin muuttunut, ja sen myötä moni tulkitsee työryhmän työn tuloksia eri tavalla kuin silloin. Jos me olemme jotain historiasta oppineet, niin sen, että poliitikkojen ei pidä sekaantua tiedotusvälineiden, etenkin Yleisradion journalistiseen toimintaan, vaikka jokainen meistä vuorollamme kokee saaneensa medialta epäreilusti siipeensä. [Jukka Gustafsson: Juuri näin!] Median tehtävänä on vahtia meitä vallankäyttäjiä. Se on mahdotonta, jos media kokee olevansa riippuvainen meidän suosioistamme. Siksi viime kuukausien keskustelu onkin ollut niin huolestuttavaa.

Vielä yksityiskohtana haluan mainita alueelliset palvelut, joita Yleisradio on viime vuosina kiitettävästi kehittänyt. Nyt kun alueelliset palvelut on saatu toimimaan, ne on koettu uhaksi maakuntalehdille, ja siksi Ylen laadukkaat alueuutiset on piilotettu Ylen nettisivujen etusivulta sen sijaan, että ne olisivat Ylen lippulaiva.

17.20 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työryhmä oli erittäin aktiivinen ja teki vastuullista työtä, ja asioihin löydettiin oikeat ratkaisut. Mutta yhtä asiaa en tässä nyt hoksannut, mistään paperista löytänyt. Kysynkin ministeri Berneriltä: missä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

vaiheessa Ylen rahoitus tuodaan parlamentaariseen käsittelyyn ja otetaan kehyksistä pois? Se on yksi tekijä, kun huolehditaan journalistisesta vapaudesta ja ylläpidetään sitä.

17.20 **Mikaela Nylander r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Som medlem i Satonens arbetsgrupp är jag speciellt glad över några saker. Riksdagens roll förstärks via förvaltningsrådet, Yles oberoende ställning hålls intakt och public service-uppdraget förändras icke.

Arvoisa puhemies! Satosen työryhmän jäsenenä olen erittäin iloinen muutamasta asiasta: eduskunnan rooli vahvistuu näitten ehdotusten myötä, Ylen riippumattomaan asemaan ei kosketa ja Ylen public service -tehtäväkenttä ei muutu kaikesta keskustelusta huolimatta.

Tähän strategiakysymykseen: Minun mielestäni on päivänselvää, että hallintoneuvosto hyväksymällä strategiset linjaukset ei millään tavalla voi puuttua sisältöön tai ohjelmiin [Puhemies koputtaa] tai journalismiin. Sen pitäisi olla kaikille päivänselvä asia.

17.22 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin tässä on monessa puheenvuorossa käynyt ilmi, me saavutimme parlamentaarisen yhteisymmärryksen Ylen tulevaisuutta koskevissa linjauksissa.

Muutama ajatus:

Yleisesti ottaen Yleisradion ei tule kilpailla katsojaluvuissa kaupallisten medioiden kanssa, vaan sen tulee keskittyä ydintoimintaansa eli uutisvälitykseen, laadukkaiden yhteiskunnallisten ohjelmien tekoon sekä lastenohjelmien ja kielivähemmistöille tarjottavien palveluiden tarjoamiseen.

Tämän lisäksi täytyy ottaa huomioon, millaisessa ympäristössä me toimimme ja missä Yle toimii. Olemme tilanteessa, missä joudumme tarkastelemaan kaikkia julkisia menoja, ja silloin on kestävämpiä, että Ylen rahoitusta korotetaan joka vuosi. Kristillisdemokratian mielestä myös Ylen pitää osallistua säästötalkoisiin, ja siksi kannatimme myös indeksin jäädyttämistä.

17.23 **Mikko Alatalo kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ylellä on edelleen tärkeä julkisen palvelun tehtävä, ja oli hyvä, että Yleisradio nyt tilaa myös STT:ltä uutisia — se on kädenojennus kaupallisille toimijoille — ja indie-tuotantoyhtiöiltä tilataan enemmän ohjelmia, sehän oli Satosen työryhmän linjaus.

Me pidimme erittäin hyvän strategiaseminaarin juuri Mediapoliksessa tällä viikolla. Toivon, että draamaa, viihdettä, alueohjelmia, lastenohjelmia edelleen Tohlopissa tehdään. Mutta se on tosiaankin tämä pääagenda, että vaikka hallintoneuvosto päättää PTS-strategiasta, niin hallintoneuvosto ei puutu itse journalismin sisältöön tulevaisuudessa vaan piirtää isolla pensselillä Ylen tehtävää. Journalismin riippumattomuus on tärkeää, ja päätoimittajat vastaavat sisällöistä, kuten sanomalehdissäkin yleensä päätoimittaja vastaa.

17.23 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ylen olemassaolon oikeutta perustellaan juuri tällä julkisen vallan tehtävällä, mutta kuitenkin Yle lähettää paljon sellaista ohjelmaa myös, muun muassa viihdettä ja draamaa, josta voidaan kysyä, onko tämä sellaista julkisen vallan toimintaa, jota varten tarvitaan oma vero. Mielestäni joltain osin ei ole. Siinä mielessä, kun me ymmärrämme, että valtion ydintehtävä ei ole kustantaa saippuaoooppoita, varsinkin kun lopputulokset jakavat kansan mielipiteet yhä voimak-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

kaammin, on syytä kysyä, missä määrin Yle on ansainnut sen puoli miljardia vuodessa. Mielestäni meidän pitäisi selkeästi erottaa tämä Ylen tehtävä tämmöisestä draaman tuottamisesta ja muusta viitteestä ja uutistoiminnasta ja niistä julkisen vallan muista tehtävistä. Siinä mielessä meidän olisi rohkeasti keskusteltava myös siitä, miten tämä Ylen toiminta olisi mahdollista kutistaa siihen alkuperäiseen tehtävään ja antaa sitten kilpaileville tuottajille muut toiminnat.

17.24 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan ensimmäiseksi lähtökohta lienee se, että emme me voi Yleisradiosta vanhaa pravdaa tehdä. Kyllä sillä täytyy olla kaikenlaista toimintaa mukana.

Mutta kun tässä nyt lisätään hallintoneuvostojen painoarvoa, niin se on erittäin hyvä asia, sillä meitä hallintoneuvoston jäseniä on ympäri Suomea, ja se takaa sen, että strategiat eivät tule pelkästään Kehä kolmosen sisäpuolelta vaan otetaan alueellisesti hyvin huomioon se, mitä maassa tarvitaan ja mitä tehdään.

Sitten tämä kaupallisuus, kaupallisen median ylläpito tai yhteistyö: No, Yleä ja verorahoja ei tietenkään ole tarkoitettu kaupallisten medioiden ylläpitämiseen mutta yhteistyöhön kyllä. Yhteistyötä on tehtävä, ja se kannattaa aina.

Mitä tulee siihen, kun täällä vähän viitattiin siihen, minkälaisia asioita poliittisesti otettiin tehty, niin voin vakuuttaa — olen yli 30 vuotta työskennellyt Yleisradiossa — että jokainen sanoo, että minä en saa yhtään puheaikaa, [Puhemies koputtaa] aivan niin kuin täällä, ei koskaan saada tätä debattia aikaan, vaikka nytkin ollaan äänessä. Kyllä kaikki saavat.

17.26 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän kaikista tärkein tehtävämme tässä salissa on kuitenkin huolehtia suomalaisten ja tavallisten kansalaisten luottamuksesta Yleisradioon ja Yleisradion riippumattomuuteen. Ja kyllä olen tästä tällä hetkellä ja nämä viimeaikaiset kohut huomioon ottaen myöskin huolissani. Huolta herättää myöskin se, että tällä hetkellä jotkut hallintoneuvoston jäsenet selvästikään eivät ymmärrä, mikä heidän roolinsa on hallintoneuvoston jäsenenä suhteessa Yleisradion journalistisiin sisältöihin ja suhteessa tähän journalistiseen riippumattomuuteen. [Teuvo Hakkaraisen välihuuto] Ja tämä on äärimmäisen huolestuttavaa, kun miettii Yleisradion tulevaisuutta ja luotettavuutta kansalaisten silmissä. Monet hallintoneuvoston jäsenet ovat antaneet julkisuuteen Yleisradiosta lausuntoja, jotka ovat suorastaan haitallisia Yleisradion toiminnalle. [Teuvo Hakkaraisen välihuuto]

Henkilökohtaisesti pitäisin järkevänä uudelleen tarkistaa tätä linjausta, mitä tulee strategiaan. Ymmärrän hyvin sen, että strategiassa ei [Puhemies koputtaa] päätetä journalistisista sisällöistä, mutta välillisesti sillä on merkitystä.

17.27 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan lämpimästi kiittää ministeri Berneriä ja varapuhemies Satosta noista puheenvuoroista, joissa korostettiin, että Yleisradio on Suomen kansan ja eduskunnan radio, ja joissa myöskin korostettiin, että Ylen journalismin riippumattomuuden tulee olla taattu myös nyt ja tulevaisuudessa.

Tämä hallituksen esitys on todellakin Satosen parlamentaarisen työryhmän yksimielisen tuloksen mukainen. Se on erittäin hyvä asia, ja sen takia tätä hallituksen esitystä voi lämpimästi kannattaa. Tässä Ylen hallintoneuvoston asemaa vahvistetaan siten, että hallintoneuvosto päättää Yleisradion strategiasta. Se on omasta mielestäni hyvä asia, koska

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

Yleisradio on nimenomaan eduskunnan radio myöskin, ja silloin täällä voidaan viedä niitä viestejä eteenpäin. Samoin myöskin haluan kiittää varapuhemies Satosta siitä, että hän [Puhemies koputtaa] omassa puheenvuorossaan korosti Ylen aluetoimituksen [Puhemies koputtaa] roolia nyt ja myöskin tulevaisuudessa.

17.28 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täytyy antaa kiitosta varapuhemies Satosen johtamalle työryhmälle. Eduskunnassa on laaja yhteisymmärrys siitä, minkälainen asema Yleisradiolla pitää tulevaisuudessa olla. Itse pidän tärkeänä sitä, että tätä panosta tulee ennen muuta uutisiin, ajankohtaistoimitukseen, urheiluun — sellaiseen, mitä ei välttämättä muuten tv:ssä näkyisi — kulttuuriin ja lastenohjelmiin.

Pidän myös tuon indeksin jäädyttämistä aivan perusteltuna tällaisena aikana, kun kaikesta muustakin on jouduttu säästämään ja ihmisillä ei ole ollut varaa siihen korotukseen. Ehkä tuon Yle-veron heikkous on se, että nyt tavallisella suomalaisella ihmisellä ei ole mahdollisuutta kertoa millään tavalla tyytyväisyyttään Ylelle, niin kuin aiemmin tv-maksun aikaan oli. Ja meillä on paljon niitä ihmisiä, jotka eivät Yleä oikeastaan lainkaan käytä.

Ja yhdyn kyllä edustaja Anderssonin sanoihin siinä, että itsekkin olen hivenen huolissani siitä, onko myös eduskunnan radioon yritetty vaikuttaa eduskunnan sisältä.

17.29 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä, että ihmiset ovat tyytyväisiä Yleisradioon ja käyttävät palveluja, on koko Yleisradion toiminnan lähtökohta. Tältä kannalta katsottuna me tiedämme Yleisradion palvelujen käytettävyydestä sen, että ne ovat aivan huippuluokkaa: yli 90 prosenttia suomalaisista on enemmän tai vähemmän säännöllisesti Yleisradion palvelujen käyttäjiä. Yleisradion luotettavuus on ollut myös aivan huippuluokkaa: Yleisradion tv-uutisten luotettavuus on myös yli 90 prosenttia. Siis ne ovat olleet erittäin korkeita lukemia. [Teuvo Hakkaraisen välihuuto]

Tämä rahoitus on tärkeä osa riippumattomuuden varmistamisessa, ja sen takia on tähdellistä sanoa, että mehän saimme aikaan siitä yhteisymmärryksen, ei vain niin, että nyt ei nosteta, vaan että sitten vuoden 2018 syksyllä arvioidaan, onko mahdollisuus nostaa 2019, jotta Yle voi tehdä nämä kaikki tehtävänsä, mitä täällä halutaan. Ja lisäksi pääsimme yhteisymmärrykseen siinä, että kaikissa olosuhteissa sen jälkeen siirrytään noudattamaan tätä aiemmin hyväksyttyä normaalia indeksiä. Se on tärkeä viesti [Puhemies koputtaa] Ylelle, jotta heillä on mahdollisuus tehdä työnsä hyvin.

17.30 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vähän tuli kiire. — Minä olin itse tuossa työryhmässä ja pitkin hampain olin myös hyväksymässä, vaikka olenkin eri mieltä. Minusta koko Yle on semmoinen niin kuin lapamato vanhassa ihmisessä, että se syö tämän ruokkijansa lopulta kuolioon. Nykyaikana tietoa tulee joka puolelta somesta ja kaupallista mediaa on joka puolella. Yle on synnytetty silloin, kun tämmöisiä ei ole ollut. Onko ministeri miettinyt esimerkiksi tämmöistä asiaa, että kun nyt on puhuttu liikennekaareissa muun muassa tästä, että jonkinlainen laite laitettaisiin autoihin, että kilometrit ja muut saataisiin tallennettua, niin Ylelle laitettaisiin samalla tavalla tämä korttijärjestelmä, että joka haluaa, voi maksaa, että se ei menisi suoraan veronmaksajien rahoista?

17.31 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minäkin haluan kiittää edustaja, varapuhemies Satosta hänen työstään tässä työryhmässä ja työ-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

ryhmää ylipäätään. Onneksi edustaja Hakkarainenkin on siellä tämän kompromissin sitten hyväksynyt.

Korostaisin kuitenkin sitä huolta, joka on noussut esiin tässä keskustelussa, jonka muun muassa edustajat Kasvi ja Andersson nostivat esiin: Viime aikojen yleisessä keskustelussa on käytetty tätä Yleisradion hallintoneuvoston sinänsä perusteltua strategista vastuuta sellaisessa kontekstissa, että on annettu ymmärtää, että hallintoneuvosto ryhtyisi jotenkin manageroimaan Yleä, niin kuin tiedätte, sellaisella tarkkuudella, joka ei ole terveellistä sananvapaudelle. Viittaaan siis siihen, että kun strategisia päätöksiä tehdään, niin meidän ei pitäisi miettiä, montako tuntia lastenohjelmia tai millaisia journalistisia sisältöjä tehdään, vaan katsoa sitä suuremman aikavälin kuvaa.

Ja erikseen hyvää vielä tässä kokonaisuudessa: hyvänä asiana näen sen, että koska indie-tuotantoja mahdollistetaan nyt enemmän, niin Yleisradio voi olla jatkossa paremmin alusta uusille yrityksille.

17.33 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime aikoina käyty keskustelu Ylen ympärillä ei ole ollut eduksi Ylelle, eivätkä ole olleet eduksi ne lausunnot, joita eduskunnankin sisältä on tullut, jotka ovat lisää vettä myllyyn laittaneet. Meidän kaikkien tehtävä olisi huolehtia siitä, että Yleisradion journalistiseen riippumattomuuteen luotetaan. Toivoisin, että kaikki edustajat edustaja Hakkarainen mukaan lukien seuraisivat enemmän Ylen uutisia kuin muodostaisivat mielipiteitä vaikkapa sosiaalisen median perusteella, koska Ylen uutiset tehdään ammattimaisesti ja riippumattomasti.

Mutta riippumattomuuteen kuuluu myös rahoitus: sen pitää olla turvattua, sen pitää olla sellaista, että se ei vaihtele vuosittain, koska se heijastuu myös journalistiseen riippumattomuuteen.

Samaan aikaan uutisten ja ajankohtaisohjelmien lisäksi Yleisradiolla on merkittävä kansallinen, kulttuurinen tehtävä. Sen pitää tuottaa draamaa, kotimaisia elokuvia, kotimaisia ohjelmia tai olla mahdollistamassa niiden rahoitusta. Ne eivät ole mitään saippuaoopperoita, jotka jakavat kansaa, vaan ne ovat keskeinen osa meidän kansallista identiteettiämme ja kansallista kulttuuriamme. Tätä ei pidä unohtaa.

17.34 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Näissä Ylen maksuissa kyllä pitäisi palata valinnanvapauteen. Ei ole oikein tästä maailmasta enää se, että ikään kuin pakkoperitään maksuja ihmisiltä. On valtavasti ihmisiä, jotka eivät halua katsoa telkkaria ollenkaan. Haluaisinkin käynnistää keskustelua Ylen muuttamisesta kaupalliseksi toimijaksi esimerkiksi seuraavan 6—10 vuoden sisällä, jotta tämä tilanne suhteessa kaupallisiin kanaviin normalisoituisi.

Mitä tulee sitten Ylen toimintaan siinä, miten sinne onnistuu esimerkiksi korjaamaan joidain uutisointia, jota itsestä on tehty, niin se on äärimmäisen vaikeaa. En ole koskaan vielä saanut Ylen toimittajaa perumaan jotain uutisointia, joka on kohdistunut itseeni, ja muuttamaan, jos olen pitänyt sitä [Puhemies koputtaa] epäoikeudenmukaisena, en koskaan.

17.35 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministerille ja myös varapuhemies, Ylen parlamentaarisen työryhmän puheenjohtaja Satoselle kiitos esityksistä. Parlamentaarinen työryhmä istui koko viime kevään ahkerasti, ja täytyy sanoa, että se, että puristettiin yhteinen kanta, oli oikeastaan vähän vaikeakin, mutta sieltä se kuitenkin tuli, ja siitä voi olla iloinen ja ylpeäkin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

Kotimainen ohjelmatuotanto on Ylelle todella tärkeää — että se edistää ja pitää sitä yllä. Suomalaisen kulttuurin edistäminen on myös todella tärkeää, ja sehän on Ylen yksi pääasioista myös. Minä kysyisinkin ministeriltä, kun STT ja Yle tekivät tämän sopimuksen, mikä on ihan hyvä asia: miten te näette tulevaisuuden, Ylen ja kaupallisten yhteiselon ja yhteistyön jatkumisen, kuinka tiivistä ja kattavaa sen pitää olla?

17.36 **Jukka Gustafsson sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle Yleisradio on yksi meidän kansallisen kulttuurin ja sivistyksen tukijalka. Rinnastan Yleisradion hyvään peruskouluun ja meidän erinomaiseen kirjastolaitokseen. Se on yksi näistä kolmesta. Minä ymmärrän sen, että ihmisillä, edustajilla, on täällä oikeus omiin mielipiteisiinsä, mutta tavallaan tällaiset yksittäiset heitot Yleisradion draamaohjelmia tai jotain tällaisia vastaan ovat tavallaan niin kuin epä-älyllisiä. Minäkin olen vuosien mittaan löytänyt paljon ohjelmia, joista en välttämättä tykkää ja sillä tavalla, mutta aina puolustan lähtökohtaisesti Yleisradiota enkä käsitä, että kristillisten liiton edustaja [Antero Laukkasen välihuuto] Laukkanen, esittää täällä yleisradiotoiminnan kaupallistamista. [Paavo Arhinmäki: Yksityistämistä!] Mitä yhteiskunnassa tapahtuu, kun koko ajan tämä kaupallinen media jyllää ja pauhaa aivan pinnallisuuksien mukaan? Pitää olla edes yksi taho, [Puhemies koputtaa] Yleisradio, joka jakaa objektiivista tietoa. [Teuvo Hakkaraisen välihuuto]

17.37 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puheenjohtaja! Kristillistä Liittoa ei ole ollut olemassa pitkään aikaan, mutta kristillisdemokraattina vastaan tähän. (Jukka Gustafsson: Kaipaapa sitä vanhaa liittoa!) — No niin, ei muuta kuin riveihin vaan ja uusi puolue pystyyn. — Kyllä, olen sitä mieltä, että Ylen toiminnalle olisi hyvä, että sen toimintaperiaatteet tulisivat samanlaisiksi kuin muidenkin kaupallisten tv:iden. En ymmärrä tätä valtavaa Ylen arvostusta, mihin se perustuu. Siellä on hyviä ohjelmia kyllä niin kuin muillakin kanavilla, mutta en ole mikään Ylen ihailija.

17.38 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On aivan erittäin arvokasta, että Suomessa on radio, joka huolehtii yleispalveluperiaatteella tiedottamisesta tässä maassa ja niin, että se tapahtuu koko valtion alueella. Se, että Yleisradion hallintoneuvoston asemaa korostetaan tässä uudessa esityksessä, on minun mielestäni erittäin hyvä asia, koska sehän on eduskunnan radio tai kanava ihan selkeästi. Täällä uudessa laissahan sanotaan, että täällä jäseniksi tulee valita "tiedettä, taidetta, sivistystyötä ja elinkeino- ja talouselämää tuntevia sekä eri yhteiskunta- ja kieliryhmiä edustavia henkilöitä", eli tällä on sanottu. Toimittajalla on totta kai vapaus toimia sen toimittajan vapauden puitteissa ihan niin kuin länsimainen demokratia edellyttääkin. [Puhemies koputtaa] Niihin alkäämme puuttuko. Tärkeintä on kuitenkin se, että yleispalveluvelvoite säilyy, ja me poliitikot varmasti olemme semmoista porukkaa, joka nauttii Yleisradion palveluista. Esimerkiksi vaalikampanjoiden aikana, [Puhemies koputtaa] kun autolla liikumme paljon, niin allekirjoittanut on Yleisradion suurkuluttaja, kun sitä radiota tulee kuunneltua autossa istuessa [Puhemies koputtaa] aina.

17.39 **Maarit Feldt-Ranta sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän meillä on yhteinen vastuu tämän tilanteen vakauttamisesta, ja parlamentarismihan tarkoittaa sitä, että me sitoudumme yhdessä tähän yhdessä tehtyyn työhön. Ja kyllä tässäkin keskustelussa on huoli noussut siitä, että jatkuvasti sekä julkisuudessa että myös tänään täällä osa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

edustajista käyttää puheenvuoroja, joissa irtaudutaan tästä konsensuskseen, joka on saavutettu aika vaikean prosessin kautta.

On hyvä muistaa, mistä tähän tultiin. Meitä oli kourallinen edustajia tässä salissa eräänä pimeänä lokakuuisena iltana, kun kävi ilmi, että hallitus oli siirtämässä Yleisradion rahoitusta kehyksien sisälle, ja tämä riippumattomuus olisi erittäin ikävällä tavalla vaarantunut.

Annann todella suuren arvon sille työlle, ja on kunniaksi niille hallituspuolueille, jotka perääntyivät siitä suunnitelmasta ja tulivat tähän yhteiseen työhön. [Puhemies koputtaa] Tämä riippumattomuus on erittäin [Puhemies koputtaa] tärkeä asia, ja toivon, että kaikki edustajat sitoutuisivat siihen jatkossakin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Nylander, Räsänen ja Mäkelä. Nähdäkseni kaikki pyytäjät ovat vähintäänkin kerran saaneet puheenvuoron käyttää, useat teistä juuri nyt pyytämään nousevista useamman kerran.

17.41 **Mikaela Nylander r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Talet om att privatisera eller stympta Yle gör mig alldeles förskräckt. Om man tänker på uppdraget, public service-uppdraget som Yle har, också med tanke på minoriteter och specialgrupper, så är förslaget om att privatisera alldeles katastrofalt.

Arvoisat kollegat! Hyvä puhemies! Kun täällä puhuttiin, että pitäisi yksityistää Yleä, niin montako kanavaa luulette Suomessa olevan kaupallisella puolella, jotka lähettävät ruotsiksi yhtäkään uutislähetystä tai draamaa tai ihan mitä vaan — montako, paitsi Yle? Tai saamen kielellä. Kaupallisella puolella ei huolehdi [Välihuutoja] näistä ryhmistä.

Så vi ska definitivt inte tala om att stympta eller privatisera Yle.

17.42 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan selvä asia, että Yleisradioon ei kaivata mitään ohjelmaneuvoa, ja kehottaisin, ettei sitä nyt aleta täällä salissaan muodostamaan ja käymään keskustelua siitä, minkälaista ohjelmatuotantoa Yle saa harjoittaa tai ei saa harjoittaa.

Keskeistä olisi mielestäni se, että tästä salista lähtee nyt vahva viesti, että nythän tässä toimeenpannaan sitä yhteisesti sovittua, parlamentaarisesti sovittua, yksimielistä linjaa — ja näin on hyvä — aivan perusteltua linjaa, ja siihen linjaan kuuluu myös se, että korostetaan journalismin ja hallintoneuvoston välistä palomuuria. Me emme missään vaiheessa lähde määrittämään sitä, minkälaista journalistista linjaa Yle tai mikä tahansa muu media harjoittaa.

Sinä mielessä olen kyllä hieman hämilläni niistä puheenvuoroista, joita olemme nyt kuulleet, myös hallituspuolueiden edustajilta, että jollakin tavalla tässä oltaisiin tulossa nyt sinne journalismin kentälle määrittämään, mitä Yle saa julkistaa tai ei saa julkistaa. Pysyttäisiin nyt siinä yhteisesti sovitussa linjassa.

17.43 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on hyvä sinällään, vaikka työryhmän tulos noin muuten jäikin laihaksi Yleisradion budjetin karsinnan suhteen. Päädyttiin pelkkään indeksijäädätykseen. Siitä ilmeisesti eduskunnan niin sanottu Yle-puolue piti huolen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

Mitä tulee keskusteluun hallintoneuvoston roolista, niin ihmettelen sitä keskustelua, mitä käydään. Missä pitäisi keskustella Yleisradion toiminnasta, ellei hallintoneuvostossa? Jos toiminta ja ohjelmisto koetaan joltain osin asenteelliseksi tai puolueelliseksi, niin missä muualla kuin hallintoneuvostossa tämä asia pitäisi tuoda Ylen ylimmän johdon tietoon? Haluaisin kuulla vastauksen tähän: Missä keskustellaan, ellei hallintoneuvostossa? Mikä on se paikka?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tässä vaiheessa myönnän puheenvuoron, 2 minuuttia, ministerille sikäli, kun nyt näin yksimielisestä esityksestä ministerillä jotain on sanottavaa. [Naurua]

17.44 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvon herra puhemies! Kuten avauspuheenvuorossani totesin, niin Yleisradio on eduskunnan radio, ja ministeriö kunnioittaa eduskuntaa ja toimeenpanee eduskunnan tahtotilan. Halusin oikeastaan vain vastata edustaja Semin esittämään kysymykseen siitä, mikä on tilanne kehysten suhteen. Tulen esittämään tässä kehysriihessä, että Yleisradion rahoitus siirretään, niin kuin parlamentaarinen työ on edellyttänyt, kehysten ulkopuolelle, ja olen myöskin vakuutunut, että tämä päätös pystytään tässä kehysriihessä tekemään. [Eero Heinäluoma: Hyvä, erittäin hyvä!]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja jos vielä äsken jäi jotain sellaista vastattavaa, vastauspuheenvuoron sisältävää, niin myönnän ihan pari kolme vastauspuheenvuoroa. Lista menee nyt kiinni.

17.45 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä erään edustajan puheenvuorossa aikaisemmin mainittiin, että Yleisradio on eduskunnan taho, niin haluaisin nyt vielä tarkentaa, että kyllähän Yleisradio ennen kaikkea on kaikkien suomalaisten ja kaikkien kansalaisten Yleisradio, siinä se Yleisradion tärkein tehtävä on. On tosiaankin yhteiskunnan edun mukaista, että meillä on epäkaupallinen vahva toimija, joka pystyy tuottamaan sellaisia laadukkaita ohjelmia — myöskin useilla kielillä — joihin ei välttämättä löydy intressiä tai kannattavuutta kaupallisten kanavien näkökulmasta.

Haluan myöskin kiittää edustaja Räsästä erittäin tärkeästä ja vahvasta puheenvuorosta liittyen tähän palomuriin, ja olisi rauhallisempi olo, mikäli tämän parlamentaarisen työn kautta olisi syntynyt vahvempi yhteinen parlamentaarinen näkemys Yleisradion riippumattomuuden tärkeydestä. Sellaisia puheenvuoroja [Puhemies koputtaa] olisin itse toivonut kuulevani täällä tänään, mutta edelleen joidenkin edustajien puheissa ikään kuin kuuluu se halu tai pyrkimys [Puhemies koputtaa] vaikuttaa myöskin Yleisradion journalistisiin linjavalintoihin.

17.46 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Älkää nyt toverit suuttuko, vaikka me olemmekin ajamassa sitä Hella Wuolijoen haamua pois Yleltä. Mutta me Yle-työryhmässä mukana olleet saimme käyttöömmme materiaalia Ylen radio- ja tv-ohjelmien tuotantohinnoista per lähetystunti. Saimme myös vertailuksi hintoja esimerkiksi menestyneistä brittisarjoista ja pohjoismaisista sarjoista. Minä en tässä voi kertoa niitä summia, mutta totean, että ne ovat vallan huimiam, varsinkin jos vertaa ympäri maapalloa myytyihin brittiläisiin ja pohjoismaisiin menestyssarjoihin. Ei Yleä tämmöisessä paikassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

tarvita. Kaupallinen media hoitaa tämmöistä asiaa. Nyt se toimii siellä kuin norsu posliini-kaupassa, tekee mitä itse haluaa, ja sama tapahtuu tuolla maakunnissa. Maakuntalehdet voivat myös tuottaa ohjelmia radiolle ja tällä lailla, jos Yle ei syö sitä kaikkea sieltä pois.

17.47 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä täytyy todeta, että minua tämä keskustelu on hieman hämmentänyt. Olen tähän asti kyllä kuvitellut, että kaikki ovat yksimielisesti sitä mieltä, että Yleisradio on kaiken kansan radio, ja ihmetykseni on suuri, kun kuulen täällä, että eräät edustajat ovat sitä mieltä, että Yleisradio pitäisi kaupallistaa. Se on mielestäni aika käsittämätön asia, koska Yleisradion lakisääteisenä tehtävänä on tuoda julkisen palvelun sisältöpalvelut kaikkien saataville yhtäläisin ehdoin. Kuka kaupallinen kanava vastaisi esimerkiksi alueellisista toimituksista tämän jälkeen? Ihmettelen suuresti sitä. Tämä on vain yksi esimerkki, ja voin sanoa, että kyllä keskustan eduskuntaryhmä on täysin yksimielisesti Satosen työryhmän esityksen takana ja tämän hallituksen esityksen takana. [Eero Heinäluoma: Hyvä!]

17.48 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan muistin virkistämiseksi: FST, Oddasat, alueelliset lähetykset, viittomakieliset uutiset, venäjänkieliset uutiset, kotimaiset lastenohjelmat, Radion sinfoniaorkesteri ja uutiset, joiden perimmäinen peräseinä on kolme sanaa, ja ne sanat kuuluvat: tarkista, tarkista, tarkista — tätä kaikkea te ette somesta löydä. Somesta löytyy tubetus, somesta löytyy mielipiteet, somesta löytyy epäuutiset. Mutta te ette löydä näitä ettekä löydä tarkistettuja uutisia. Ette löydä objektiivisia uutisia, ette sellaisia uutisia, missä kysytään kummaltakin puolelta, katsotaan kummaltakin puolelta asiaa, miten asia menee. Mitä Yle tekee vielä tämän lisäksi? Yle tuo runsaasti kotimaista ohjelmatuotantoa kotimaisilta independent-yhtiöiltä: draamaa, erilaisia sarjoja, erilaisia ajankohtaisohjelmia. Siinä on se Ylen suuri asia, suuri sydän.

17.49 Kimmo Kivelä ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Todellakin Satosen työryhmässä oli konsensus Ylen erityisyydestä ja tarpeellisuudesta. Jotenkin tämä keskustelu täällä vähän peilaa Suomen kansan asennetta Yleen, että se on sellainen viha—rakkaus-suhde. Tuo kansasta tullut asia on heijastunut tänne taloonkin.

Mutta kun täällä edustaja Laukkanen nosti tuon yksityistämisen esiin, haluan tuoda esille kansainvälistä vertailua, että sellaisissa maissa, missä on vahva julkisen palvelun yhtiö, on myös korkeatasoinen ja toimiva muu kaupallinen media ja nimenomaan vahva julkisen palvelun yhtiö mahdollistaa mediakentän moninaisuuden ja moniäänisyyden.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Semi, Laukkanen ja Heinäluoma, ja sitten siirrytään puhujalistaan.

17.50 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yle tarjoaa monipuolista ohjelmaa, ja edustaja Tolppanen luetteli niitä hyvin paljon siihen. Mutta yksi sieltä ainakin jäi puuttumaan, nämä hartausohjelmat. [Maria Tolppanen: Kyllä!] Yle tarjoaa useampana päivänä viikossa hartausohjelmia ja muita tämmöisiä monipuolisia ohjelmia, [Eero Heinäluoma: Joka päivä!] jotka tulevat koko kansalle näkyviin ja kuultavaksi vielä kaiken lisäksi radion kautta. Ihmettelen, miksi pitäisi muka kaupallisiksi siirtää kaikkia näitä.

Toisaalta sitten työryhmä teki yksimielisen esityksen siitä, että mahdollista hallintoneuvostoon pääsyä lisätään pienimmillä ryhmillä, millä on plus kolme kansanedustajaa. Tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

mähän tarkoittaa ilmeisesti sitä, että KD:lläkin on mahdollisuus päästä tuonne hallintoneuvostoon mukaan, kun se laki tulee... [Kimmo Kivelän välihuuto] — Niin no, se on vaalitus sitten. [Naurua] — Tämä oli meidän kaikkien yksimielinen päätös, niin että kummallista vain kuulla noita mielipiteitä.

17.51 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietysti tässä oli arvattavissa, että heittoni herättää monenlaisia tunteita. Haluankin nyt sanoa sen ihan selvästi ja ilmoittaa, että minä olen ja ryhmämme kokonaisuudessaan on tämän Satosen työryhmän esityksen takana. Se on aivan selvä asia. Tulkoon sanotuksi ja kirjatuksi.

Mutta se, mitä sanoin, oli se, että olisi hyvä keskustella tästäkin asiasta, miltä se Yle näyttäisi, jos se toimitettaisiin jollain toisella tavalla. [Eduskunnasta: Huonolta!]

17.52 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, Yleisradio on kansallinen kulttuurilaitos, se on monipuolinen tiedonvälityslaitos, mutta se on paljon muutakin, niin kuin täällä muun muassa edustaja Gustafsson sanoi. Siihen liittyy Radion sinfoniaorkesteri, siihen liittyy monta erityisjuttua kotimaisen draaman ja riippumattoman ohjelmatuotannon kannalta — jos Yleisradio ei ole tilaajana, niin niitä ei olisi. Me katsoisimme kaikki niitä halpoja ulkolaisia sarjoja, joita tehdään koko maailmaan, ja erilaista realityohjelmaa sieltä. Mutta tämä kysymys ei ole joko—tai, ja se on se tärkeä havainto myös tässä keskustelussa. Ei ole kysymys siitä, onko Yleisradio vai onko kaupalliset, vaan me tarvitsemme sekä että. [Teuvo Hakkarainen: Sekä että!] Me tarvitsemme tiedonvälityksen kannalta sitä, että on moniarvoinen, monipuolinen kenttä, josta tulee uutisia ja myös kulttuuria, ja silloin kansalainen voi valita: hän voi valita, mitä kuuntelee, mitä katsoo, mihin uskoo, kun pitää itse huolta siitä, että suostuu katsomaan useammasta lähteestä maailmaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

17.53 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Täällä on hyvää keskustelua käyty, ja on hienoa nähdä, että me voimme kunnioittaa toistemme mielipiteitä ja eri mieltä olemallakin pystymme asioista rakentavasti vaihtamaan ajatuksia.

Ylen uutisten luotettavuus saa kansalta kohtalaisen korkean arvosanan. Suomalaisista 86 prosenttia pitää uutisia luotettavana. [Teuvo Hakkarainen: Aivopesua!] Yhdyn pääosin tähän näkemykseen. Faktat ovat yleensä kohdillaan, mikä tietysti on uutispalvelun kannalta hyvin tärkeää. Sen sijaan alle puolet suomalaisista, vain 47 prosenttia, arvioi Ylen uutiset riippumattomiksi. Tässäkin olen mielipidekyselyn kanssa samaa mieltä.

Nyt, arvoisa puhemies, jos sallitte, haluan muutaman näkökulman nostaa niistä palautteista, mitä olen saanut näinä vuosina eduskunnassa toimiessani. Osa tästä on myös aivan samaa johtopäätöstä itselläni, miten nämä asiat ovat. Se jää kuulijan arvattavaksi, mikä on kenenkin mielipide.

Uutisoinnin arvoisiksi valitut teemat, niin keskusteluohjelmissa kuin uutisissa, osoittavat toimittajien tapaa lähestyä asiaa omien ideologisten maailmankatsomuksiensa kautta. Muun muassa näkökulmat, joista asioita lähestytään, ja asiantuntijavalinnat kertovat usein aivan jostain muusta kuin aatteellisesta riippumattomuudesta. Ylellä on selvä aatteellinen agenda. Tämä on se palaute, minkä me olemme saaneet. Tämä oli se keskustelun ydin, kun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

Ylessä alkoi kuohua. Tilanne on siinä mielessä suorastaan absurdi, kun otetaan huomioon se, että toimintaa rahoitetaan verovaroin omalla erillisellä verolla.

Esimerkiksi rummutus turvapaikanhakijoiden maahan saamiseksi aloitettiin välittömästi, kun kriisi eskaloitui. Faktapohjaista tilannekuvaa piti hakea muualta. Se, että suurin osa maahantulijoista on nuoria miehiä, muistettiin nostaa esiin vasta, kun vastaava tieto oli somen ja muun kautta levitetty kaikkialle muualle.

Yle valittelee vastakkainasettelua, ja itse sitä kuitenkin luo. Mustat surureunukset Ylen pääsivulle ilmestyivät heti, kun Trumpin valinta Yhdysvaltain presidentiksi varmistui. Edustaja Gustafsson, onko tämä sitä älyllistä epärehellisyyttä? Tämä ei ollut niinkään yllättävä veto ottaen huomioon sen, missä valossa suurvallan presidenttiehdokkaita oli aiemmin Ylessä esitelty. Vaikuttamisen tehosta kertoo osaltaan se, että Suomessa Clintonin kannatus oli aika lailla korkeinta koko maailmassa. Lisäksi sateenkaariliike saa kiittää valtiollista mediayhtiötämme monesta palveluksesta, samoin vihervasemmisto.

Joskus odottaisi Ylen tuovan kunnolla esiin myös positiivisia asioita, esimerkiksi niitä, mitä hallitus tekee. Ihan vain satavuotisen Suomen kunniaksi olisi hyvä, että tulevaisuudenuskoa vahvistettaisiin nostamalla esille myönteisiä muutoksia. Miksi näistä myönteisistä muutoksista ei voi tehdä asianmukaisia uutisia, asianmukaisia keskusteluohjelmia? Tätä meiltä kysytään jatkuvasti.

Erityisen vakavaa on se, jos tietyt aatekallistukset näkyvät lapsille tarkoitettussa materiaalissa. [Jukka Gustafsson: Te katsotte valikoidusti!] Olemme useasti saaneet Ylen ohjelmista palautetta huolestuneilta vanhemmilta. Vanhemmat olettavat, että lasten itsenäisesti kuluttama ohjelmisto tukee lapsen valoisaa ja myönteistä kehitystä eikä markkinoi ristiriitaiseksi koettua ideologiaa. Lastenohjelmissa valtiollisen mediayhtiön on tarpeen erityisellä tavalla tukea vanhempien vastuuta heidän arvokasvatuksessaan.

Ylen linjan suhteen on meillä lainsäätäjillä myös peiliin katsomisen paikka. Laissa lukee, että Ylen yksi tehtävä on edistää monikulttuurisuutta ja suvaitsevaisuutta. Tätä lausetta ja tätä fundamenttia vasten tuodaan aatteita esille joskus ja unohdetaan journalismin perussäännöt.

Myös ulkopuolista vaikutusta Yleen asiantuntijoiden ja hallintoneuvoston kautta lisätään. Niin kauan kuin Yle toimii julkisin varoin, eduskunnan on myös osaltaan vastattava siitä, mitä sieltä tulee ulos. Hallintoneuvoston vallan lisääminen tässä asiassa on hyvä keino lisätä valvontaa. Toivottavasti nämä muutokset osaltaan tuovat Yleen suhteellisuuden tajuja.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi: Mielestäni meidän on kyettävä myöntämään myös se, jos aika on ajanut nykyisen verorahalla ylläpidetyn mediatoiminnan ohi. Jokaisella on ihan perusteellinen oikeus esittää tämä kysymys. Yle lähettää yritysten ja kansalaisten rahoilla paljon muun muassa viihdettä ja draamaa. Onko tämä sellaista julkisen vallan toimintaa, jota varten tarvitsemme oman veron, tämä on se kysymys. Minun mielestäni ei ole: valtion ydintehtävään ei kuulu kustantaa saippuaopperoita, varsinkin kun lopputulokset jakavat kansan mielet yhä voimakkaammin. Meidän olisi oltava valmiita keskustelemaan Ylen toiminnan supistamisesta. Itse olisin valmis tähän.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi täytyy todeta se, että on hyvä, että meillä on riippumaton uutistoiminta Suomessa. En ole sitä vastaan. Minä kannatan sitä, että meillä on tämä julkisen vallan toiminnan mediatalo, mutta yhteissummana täytyy kuitenkin todeta se, että meidän täytyy, kun aika menee eteenpäin ja asiat kehittyvät, tarkastella, mitkä ovat ne toiminta-alueet, mitkä kuuluvat Ylelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

Jään osaltani odottamaan sitä, että Ylen hallintoneuvosto seuraa erityisesti sitä, että Yle kaikessa toiminnassaan noudattaa journalismin kirkasta ydintä eli toimii sen sääntöjen mukaisesti. Vain tällöin me voimme säilyttää koko kansan luottamuksen Yleen jatkossakin.

18.01 Mikaela Nylander r: Arvoisa puhemies! Parlamentaarisen työryhmän ja nyt myös ministeriön ehdotus on tasapainoinen ja ottaa huomioon myös ne muutokset, jotka tapahtuvat mediamarkkinoilla.

Muutama huomio.

Minä toivon, että nyt kun tämä asia, hallituksen esitys, siirtyy valiokuntiin, niin kiinnitetään huomiota sanaan "maakunnallinen". Ennen vanhaan laissa luki "alueellinen". Tämä muutos ei saa johtaa siihen, että supistetaan tätä alueellista toimintaa. Jos esimerkiksi tulkitaan todella niukasti tätä sanaa "maakunta", niin Uudenmaan maakuntaan kuuluu 1,6 miljoonaa ihmistä. Ei voi olla niin, että tätä alueellista toimintaa jotenkin niin kuin ajatellaan Helsingistä päin ainoastaan. Minä toivon, että valiokunnassa kiinnitetään huomiota tähän, että se ei saa johtaa siihen, että alueellista toimintaa supistetaan.

Toinen asia, mistä olen erittäin iloinen, joka liittyy tähän 7 §:ään eli tähän public service -tehtävään, on se, että tämä tehtäväkenttä pysyy laajana, koska minun mielestäni se, että laissa on aika laaja määritelmä tehtävälle, mahdollistaa myös monipuolista ja joustavaa toimintaa Ylen sisällä. Silloin kun tilanteet muuttuvat nopeasti, silloin pitäisi pystyä myös reagoimaan siihen, joten tämä on todella hyvä. En oikein jaksa ymmärtää niitä edustajia, jotka näkevät jotenkin, että tehtäväkenttään kuuluu suomalaisen kulttuuriperinnön vaalimista ja jotka myös tuovat esiin kulttuurista moninaisuutta — eivät nämä mitenkään sulje pois toisiaan, päinvastoin. Tämä on nyky-Suomea. Joten minä olen erittäin tyytyväinen, kaikesta siitä keskustelusta huolimatta, mitä käytiin Arto Satosen työryhmän sisällä, että me päädyimme tällaiseen laajaan tehtäväkenttään.

Keskustelu tästä, että hallintoneuvosto päättää strategiasta, on minun mielestäni saanut jo vähän hassujakin muotoja, koska se on minun mielestäni ihan sanomattakin selvää, että kun puhutaan strategiasta ja strategian tasoisista linjauksista, niin ei todella puututa ohjelmasisältöihin. Tässä oli tavoitteena vahvistaa eduskunnan roolia hallintoneuvoston kautta. Ja täytyy pitää mielessä, että silloin kun Arto Satosen työryhmä aloitti työskentelynsä, niin oppositiopuolueet olivat erittäin pettyneitä siihen, että hallitus oli yksipuolisesti mennyt päättämään indeksijäädetyksistä, plus siihen, että siirretään Ylen rahoitus menokehysten sisäpuolelle. Tämä oli se lähtökohta. Ja silloin koko Arto Satosen työryhmän, parlamentaarisen työryhmän, tehtävä oli vahvistaa eduskunnan roolia ja varmistua siitä, että eduskunnalla on mahdollisimman vahva rooli näissä Ylen strategioissakin.

Muutama sana vielä rahoituksesta. Jotenkin saa sen käsityksen, kun kuuntelee keskustelua, että mediamarkkinoiden ongelmat eivät koskisi ollenkaan Yleä. Eihän se ole näin, hyvät kollegat. Yle on monta, monta vuotta joutunut supistamaan toimintaansa, on joutunut tasapainottamaan talouttaan, jotta saadaan tämä toiminta pyörimään. Ja nytkin ovat yt-neuvottelut meneillään, joten nämä ongelmat ja haasteet, jotka kohdistuvat mediamarkkinoille, koskevat myös Yleä. Ja meidän päätöksemme Arto Satosen työryhmässä siitä, että ei tarkisteta indeksia nyt muutama vuoteen, aiheuttaa myös sen, että Ylen täytyy yhä edelleen, yhä enemmän tasapainottaa talouttaan. Myös tämä ehdotus indie-tuotantojen kasvattamisesta ja vuoden 2016 tasosta tarkoittaa ilman muuta sitä, että Yle joutuu pohtimaan, miten sopeuttaa toimintaa näihin taloudellisiin raameihin. Joten tehtäköön nyt kerta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

kaikkiaan selväksi, että myös Yle joutuu koko ajan pohtimaan ja arvioimaan toimintaansa, jotta rahoitus riittää. Että se ei pelkää koske kaupallista mediaa.

Minun mielestäni hallintoneuvoston roolia vahvistetaan myös tuomalla asiantuntijat mukaan toimintaan. Tämä on tervetullut lisäys ja vahvistaa hallintoneuvoston roolia.

Värderade talman! Avslutningsvis vill jag säga att jag är oerhört glad och också stolt över att den parlamentariska arbetsgruppen under Arto Satonens ledning så enhälligt och starkt uttryckte sitt stöd för Yles public service-uppdrag beträffande det svenska uppdraget och också för specialgrupper som inte har någon annan kanal än Yle. Vi ska komma ihåg det här att det finns grupper som samerna, den ryskspråkiga minoriteten i vårt land, för att inte tala om de svenskspråkiga — det finns ingenting annat än Yle för de här grupperna. Därför är jag glad över att det aldrig blev någon egentlig diskussion och man ifrågasatte aldrig Yles public service-uppdrag beträffande de här grupperna. — Tack.

18.08 **Lea Mäkipää ps:** Arvoisa puhemies! Haluaisin todeta, että tässä hallituksen esityksessä, jota nyt käsitellään, ei mielestäni ole kovin merkittävää lakimuutoksesta kyse.

Tämähän perustuu Satosen työryhmän esitykseen, josta täällä on käyty keskustelua laidasta laitaan. Parlamentaarinen työryhmä on arvioinut Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävää ja rahoitusta tuleville vuosille ja saavuttanut yhteisymmärryksen Ylen tulevaisuutta koskevista linjauksista. Työryhmään on kuulunut laajasti mediatoimialaa ja muita työn kannalta tarpeellisiksi katsottavia sidosryhmiä ja asiantuntijoita.

Yleisradion lakisääteisenä tehtävänä on tuoda julkisen palvelun sisältöpalvelut kaikkien saataville yhtäläisin ehdoin. Julkisen palvelun televisio- ja radiotoiminta siihen liittyvine palveluineen edistää omalta osaltaan kansallisen identiteetin, kulttuurin, kielten ja osaamisen erikoislaadun kehittymistä. Ehdotetuilla muutoksilla huolehditaan, että julkisen palvelun toimintaedellytykset säilyvät.

Yleisradio Oy:n sisältötarjonnalla on vahva rooli joukkoviestinnän kentässä, ja julkisen palvelun tarjontaa arvostetaan. Vuonna 2015 Ylen palveluja käytti päivittäin 71 prosenttia suomalaisista. Palveluihin on laskettu mukaan myös Ylen tarjoamat sosiaalisen median sisällöt. Yle Radio Suomi on edelleen kuunnelluin radiokanava ja Yle TV1 katsotuin televisiokanava maassamme. Vuoden 2015 aikana Ylen verkko- ja mobiilipalveluihin tehtiin yhteensä 660 miljoonaa käyntiä. Luottamus koko yhtiötä kohtaan pysyi korkealla, vaikka arvostuksissa oli edellisvuotta enemmän hajontaa.

Mediamaaailma on muuttunut nopeasti, ja julkisen mediankin on vastattava kysyntään. Ylen hallitus on hyväksynyt uuden Suomalaisten keskellä -strategian, joka linjaa yhtiön toimintaa vuoteen 2020. Se ennakoii radion ja television rajua muutosta lähivuosina. Yle pyrkii vahvistamaan rooliaan digitalisoituvan media-alan edistäjänä. Luotettavan median tärkeys korostuu muuttuvassa maailmassa. Informaatiota on digitaalisesti valtavasti saatavilla, ja median käytön valinta perustuu siihen, kuka pystyy tarjoamaan palvelunsa parhaiten.

Esityksellä vahvistettaisiin Yleisradion hallintoneuvoston asemaa siten, että hallintoneuvosto, jossa tulisi olla edustettuna jokainen puolue, jolla on vähintään kolme kansanedustajaa, päättäisi jatkossa yhtiön strategiasta. Lisäksi säädettäisiin pysyvästä asiantuntijakuulemismenettelystä. Nykyisin strategiasta päättää Ylen hallitus. Esityksen mukaan Ylen hallintoneuvoston aseman vahvistaminen parantaisi eduskunnan vaikutusmahdollisuuksia Ylen toiminnan linjauksiin. Haluan myös korostaa, että hallintoneuvosto päättäisi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

Ylen strategiasta, mutta se ei tarkoita journalistisen päätäntävällän luovuttamista meille eli eduskunnalle. Hallintoneuvosto voisi pyytää myös tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta lausuntoja tai kuulla heitä suullisesti. Asiantuntijoiden tulee arvioida muun muassa Yleisradion onnistumista julkisen palvelun tuottajana sekä sen toiminnan vaikutuksia viestintämarkkinoiden kokonaisuuteen.

Työryhmä ei esitä muutoksia nykyiseen Ylen rahoitusjärjestelmään. Näin ollen Yle-vero säilyy lukuun ottamatta pienituloisimpia, joilta Yle-vero poistui osin meidän perusuomalaisten toimesta. On perusteltua, että yleisen taloustilanteen vuoksi rahoitukseen ei tehtäisi indeksitarkistusta vuosille 2017—2019. Taloustilanteen seurauksena Yle on joutunut käynnistämään erilaisia sopeuttamistoimia.

Yle on sopinut uutispalvelujen hankinnasta STT:n kanssa 1. huhtikuuta alkaen. Tämä on mielestäni kannatettavaa ja taloudellista yhteistyötä.

Ja vaikei Yleä pitäisi arvostella, niin tavallisena tv:n katsojana minua yksi asia suorastaan raivostuttaa. On kysymyksessä Yle tai muut, niin minun on valitettavasti suljettava tv, kun siellä liiaksi sanotaan niitä v:llä alkavia kirosanoja. Kun meiltä kansanedustajilta vaaditaan, että me puhumme sivistyneesti emmekä käytä kirosanoja täällä, niin toivoisin, että tähän pieneen asiaan puututtaisiin. Mutta muuten Yle on kyllä ainakin minulle hyvä kana-va.

18.14 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa niin kuin monissa muissakin keskusteluissa täällä salissa on sellainen harmillinen piirre, että esitetään vähän tahallisenkin kuuloista älyllistä epärehellisyyttä ja väärin ymmärtämistä. Ei kukaan arvostele hartausohjelmia, saamenkielisiä uutisia, lastenohjelmia tai luonto-ohjelmia. En ole ikinä kuullut kenenkään arvostelevan näitä. Arvostelu kohdistuu asenteellisuuteen ja mielipiteen muokkaukseen. Arvostelu kohdistuu siihen, että Ylenkin tiedotustoimintaa katsoessaan joutuu tarkistamaan asioita muualta mediasta, esimerkiksi nämä edustaja Niikon esille tuomat esimerkit Donald Trumpin valintaa koskevasta uutisoinnista ja muutamista muista aiheista. Niistä itsekkin sain palautetta hyvin paljon ja huomasin itse nämä samat ongelmat. Tästäkö me maksamme 500 miljoonaa euroa veroa vuodessa?

Edelleen Yle kilpailee kaupallisten kanavien kanssa ulkomaalaisten sarjojen ja ohjelmien tarjonnasta. Edelleen ihmetellään maakunnallisten toimitusten nettisivujen sotkemista käsittämättömällä tavalla. Jos ei ehdi kuunnella radiota eikä viitsi katsoa televisiota, jää vastine Yle-verolle maakunnassa asuvalle varsin ohueksi. Yle kyllä kovasti lobbasi meitä edustajia kesken parlamentaarisen ryhmän työn. Tämäkö on vastine sille: mitään ei korjata?

Tiedonvälityksen tarkoitus ei ole välittää ideologiaa. Sanotaan tämä selvästi. Sanotaan myös se selvästi, että toimittajien mielipiteet eivät ole mielenkiintoisia. Ne eivät ole uutinen, eivätkä ne ole tietoa. Silti niitä esitetään jopa pääuutisissa.

Monikulttuurisuus on ideologia. On oikein, että laki muuttuu siten, ettei tätä ideologiaa tarvitse edistää verovaroin. Tämän muuttuminen on erittäin hyvä asia ja onkin ensimmäisiä paikkoja, mistä monikulttuurisuus varsinaisesti poistuu. Hyvä näin.

Arvoisa puhemies! Sananvapaus, korkeatasoisuus journalismissa ja median monimuotoisuus ovat hyviä asioita. Siksi on hyvä, että lakia muutetaan niin, että verovaroin toimiva Yle velvoitetaan näitä tärkeitä asioita edistämään. Ja koska Yleisradio-toimintaa harjoitetaan verovaroin, siksi on ehdottomasti oikein, että parlamentaarisesti valittu hallintoneu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

vosto päättää myös yhtiön strategiasta, eduskunnan tehtävä kun on valvoa verovarojen käyttöä, ja tämä laki tuo eduskunnalle tähän asiaan lisää mahdollisuuksia.

18.17 Kimmo Kivelä ps: Arvoisa puhemies, kunnioitettu hallintoneuvoston emerituspuheenjohtaja! Yle on Suomen kansan yhteistä omaisuutta. Meillä jokaisella on erilaisia Yle-muistoja: kuka muistaa Virénin kaatumiset Münchenissä, kenen muistoissa on Helsingin olympialaiset, kuka muistaa piispa Huovisen koskettavan iltahartauden Estonian uppoamisen aikoihin, kuka mitäänkin.

Itselläni on yksi muisto, joka merkitsi melkoista suunnanmuutosta elämässäni. Olin pyrkimässä oppikouluun, ja isä kesämökillä kuunteli radiota, jossa sanottiin, että vain 2 prosenttia oppikouluun menevistä valitsee pitkäksi kieleksi saksan. Isäni, joka oli heti sodan jälkeen kirjoittanut pitkistä saksasta laudaturin, pakotti minut lukemaan pitkää saksaa ja eroon vanhoista kansakoulun luokkakavereista, jotka menivät sitten toiseen kouluun. Ja näin vanhoilla päivillä, kun opiskelee kolmevuotisen lyhyen englannin jälkeen englannin kieltä, se on vaikeaa, mutta voihan sitä aina lohduttaa, että en minä saksakaan kunnolla osaa.

Paitsi että Yle on yhteistä omaisuutta, niin se myös monella tapaa — niin kuin tämä keskustelukin on osoittanut — kiihottaa mieliä, varsinkin poliitikkojen. Enemmän tai vähemmän jokainen puolue vuorollaan on ollut Ylen tikun nokassa, ja jotainhan se kertoo median toiminnasta, mahdollista. Puhutaankin viidennestä valtiomahdistista.

Yle on eduskunnan alainen laitos siinä, missä Kela tai Suomen Pankki. Yleensä siteerataan suuria ajattelijoita, mutta minä siteeraan tällä kertaa itseäni. Kirjoitin Ylen hallintoneuvoston kertomukseen: "On välttämätöntä, että yhteiskunnassamme käydään ajoittain keskustelua Ylen asemasta ja julkisen palvelun tehtävästä. Keskustelun on myös johdettava aika ajoin toteutettaviin linjauksiin, jotka tulee tehdä mahdollisimman laajassa parlamentaarissa yhteisymmärryksessä, huolellisesti harkiten sekä poukkoilua välttäen." Kun tämän kirjoitin, siinä vaiheessa Satosen työryhmän työskentelystä kuului oikeastaan aika huolestuttavia viestejä, oltiin hyvin kaukana, ja ei ole koskaan liiaksi kehua tätä, kuinka hienosti sitten kuitenkin saavutettiin yhteisymmärrys. Erittäin hyvä uutinen kuultiin myös täältä ministerin suusta, kun hän sanoi, että Yle tulee vastaisuudessa olemaan kehyksen ulkopuolella, siis eduskunnan alaisena laitoksena. Tätä korostetaan entistä selvemmin.

Sen sijaan, puhemies, olen äärimmäisen huolestunut sellaisista äänenpainoista, joissa sanotaan, että kun en käytä Ylen palveluita, niin ei pitäisi maksaa veroa. Onhan valtion budjetissakin hyvin monia kohtia, joita me emme käytä, mutta on hyvä, että ne rahoitetaan valtion budjetista. En minä esimerkiksi itse tarvitse vaikkapa jotakin lääketieteellistä hoitoa — jotkut tarvitsevat jotakin vaikka päivittäin — mutta pidän hyvänä, että sellainen rahoitetaan verovaroin.

Tämä julkisen palvelun rahoittaminen verovaroin on herättänyt kansainvälistä kiinnostusta. Tätä Suomen mallia on pidetty erittäin hyvänä, toimivana ja oikeudenmukaisena. Se on myös varsin edullinen, jos ajatellaan näin, että sanomalehtitilaus vuositasolla on noin kolminkertainen verrattuna korkeimmassa maksuluokassa olevaan Yle-veroon. [Teuvo Hakkarainen: Se ei ole pakollinen!]

18.22 Rami Lehto ps: Arvoisa puhemies! Ylen toimintasuunnitelman mukaan julkisin varoin ylläpidettävän Yleisradion tehtävänä on tukea kansanvaltaa, demokratiaa ja sananvapautta, vahvistaa kansallista ja alueellista kulttuuria sekä huomioida tarjonnassa myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

erityisryhmien ja vähemmistöjen tarpeet. Viime aikoina on kuitenkin vaikuttanut siltä, että Yle neljäntenä tai viidentenä valtiomahtina on kriisissä. Siksi parlamentaarisen työryhmän esittämät muutokset ovat tervetulleita, ja esimerkiksi Ylen tehtäviä on tarkennettu siten, että aikaisempi monikulttuurisuuden edistäminen korvataan nyt suomalaisen kulttuuriperinnön vaalimisella ja kulttuurisen moninaisuuden tukemisella.

Rahoitusjärjestelmään ei ole tulossa muutoksia, mutta perussuomalaisten ansiosta Ylevero poistui kuitenkin kaikkein pienituloisimmilta. Ylen rahoitukseen ei ole tulossa indekstarkistuksia vuosille 2017—2019. Suomalaiset luottavat pääsääntöisesti Ylen uutistoimintaan, ja niin tulisi olla jatkossakin. Verovaroin ylläpidettävän yhtiön arvoja ovat luotettavuus, riippumattomuus ja ihmisen arvostaminen. Valitettavasti mielestäni viime aikoina on kuitenkin vaikuttanut siltä, etteivät nämä arvot toteudu. Onkin huolestuttavaa, jollei yhtiö kykene huolehtimaan lakisääteisistä tehtävistään. Kun luottamus puolueettomaan uutisointiin häviää, on luonnollista, että ihmiset etsivät tietoa vaihtoehtoisista medioista. Visionsa mukaisesti Ylen tulisi luoda tilaa muun muassa erilaisille ajatuksille. Tämän vision mukaista käytännön toteutusta toivoisinkin tulevaisuudessa näkeväni Ylen ohjelmatarjonnassa.

18.24 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Parlamentaarinen työryhmä, Ylen työryhmä, kokoontui tosiaan viime vuonna koko kevään perjantaisin. Olimme perussuomalaisista, edustaja Hakkarainen ja allekirjoittanut, myös tässä ryhmässä mukana. Ne olivat kovia kokouksia, mutta päädyttiin lopulta yhteisymmärrykseen, ja myös me olimme tämän loppulauselman takana. Se, mitä tänään on käyty keskusteluja täällä salissa ja ennen sitä myös jonkun verran mediassa, on ollut lähinnä sitä kansalaispalautetta, mitä varsinkin perussuomalaiset mutta myös varmaan monen muunkin puolueen edustajat saavat kansalaisilta. Onko väärin, jos Yleä arvostelee tai jos tuo esille näitä kansalaismielipiteitä? Se ei ole sama asia kuin se, että me olemme myöntyneet ja suostuneet myös tähän parlamentaarisen työryhmän loppulauselmaan ja hallintoneuvoston rooliin, ja tietysti se on selvää, että hallintoneuvosto ei puutu ohjelmien sisältöön.

Yhtiön tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava julkisen valvonnan televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Näin mainitaan laissa Yleisradio Oy:stä. Yle tavoittaa nykyään kaikki suomalaiset viikoittain ja päivittäinkin, 72 prosenttia heistä vähintään. Ehkä juuri kokonsa, laajan tavoitettavuutensa ja keskeisen asemansa vuoksi se saa runsaasti huomiota ja kohtaa ajoittain kritiikkiäkin kansalaisilta, poliitikoilta ja muilta mediayhtiöiltä.

Arvoisa puhemies! Ylen roolia yhteiskunnassa käsitellyt parlamentaarinen työryhmä päätti työnsä viime kesään. Ylen aseman ja rahoituksen määrittely oli kirjattu hallitusohjelmaan. Perimmäinen syy työryhmän perustamiselle nousi pitkälti median kokemasta murroksesta. Tarve julkisen palvelun yhtiöiden ja kaupallisen median rinnakkaiselon parantamiselle oli ilmeinen. Työryhmä saikin päätöksillään tähän rinnakkaiseloon parannuksia, joihin liittyvä hallituksen esitys on nyt käsissämme. Tulevaisuudessa meillä on toivottavasti mediakenttä, joka pystyy kilpailemaan keskenään ja toteuttamaan entistä riippumattomampaa ja laadukkaampaa tiedonvälitystä.

Myös yhtiön tehtävää on tarkennettu työryhmän esitysten perusteella. Yleisradion tehtävänä on tukea suomalaisen kulttuuriperinnön vaalimista, suvaitsevaisuutta, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja kulttuurista moninaisuutta. Kannatettavia tavoitteita kaikki. On todettava, että Ylen työ tehtävänsä toteuttamiseksi ei ole helppoa. Teknologisen ja yhteiskun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

nallisen murroksen aiheuttama muutos medioiden käyttäytymisessä ja käytössä on muutanut mediakenttää peruuttamattomasti. Tietoa on rajattomasti tarjolla, mutta sen todentautuus ja laatu ovat usein jopa kyseenalaisia. Tämän vuoksi Yleisradio täyttää tärkeän paikan nyky-yhteiskunnassamme. Poliittisesti riippumaton, monipuolinen ja kattava tiedonvälitys tarjoaa ihmisille vapauden ajatella ja muodostaa omia mielipiteitä — asia, joka on täysin olennainen vapautta arvostavassa yhteiskunnassa. Toivon, että Yle pyrkii täyttämään tämän tehtävänsä kaikin mahdollisin voimin.

Teknologisen muutoksen keskellä myös Yle on kehittänyt kiitettävästi verkkokanaviaan ja digipalvelujaan kirittäen samalla myös kaupallista puolta muutokseen. Kuitenkin merkittävimmät kanavat Yleisradiolla lienevät edelleen radio ja tv, joita miljoonat suomalaiset seuraavat päivittäin. On pidettävä huolta siitä, että nämä perinteiset mediat tavoittavat kansalaisemme jatkossakin kattavasti. Myös monipuolisen ohjelman tarjoaminen kaikille väestöryhmille on keskeistä. Yleisradion ohjelmistossa on huomioitava kaikki, vanhuksat, nuoret, lapset ja samoin erityisryhmät — ja myös keski-ikäiset. Kattavan ohjelmiston kehittäminen varmistaa tämän. Parhailtaan Yle vahvistaa suomalaista yhteiskuntaa ja sivistää suomalaisia, kuten se on tehnyt vuosikymmenten ajan: "tietoa, sivistystä, oivalluksia ja elämyksiä". Tämän vähäisemmistä asioista ei ole siis kysymys.

Arvoisa puhemies! Palaan näin lopuksi vielä kansalaisten ja Yleisradion suhteeseen. Vuosikymmenten aikana Yleen on luotettu ja luotetaan yhä. Myös keskinäisriippuvaisuus Yleisradion ja kansalaisten välillä ja tietynlainen viha-rakkaussuhde ovat olleet ilmeisiä. Ajoittain arvostelu on noussut kiitosta vahvemmaksi. Kriittisiäkin äänenpainoja tulee kuunnella. Muutoin yleisösuhte heikkenee ja samalla luottamus. Viimeisimmän haasteen Yleisradiolle ovat muodostaneet mediakentän suuri muutos ja niin sanotut vaihtoehtomediat, jotka tarjoavat tietoa, jolla ei aina ole totuuspohjaa. Ylen tehtävä kattavan ohjelmiston tarjoamisessa yhtäläisin ehdoin korostuu entisestään näinä aikoina, kun mediakenttä käy läpi suurta murrosta ja muutosta.

Keskimäärin luottamus Yleisradiota kohtaan on edelleen vahva: 77 prosenttia suomalaisista luottaa Yleen erittäin tai melko paljon. Tavoitteena voisi olla 100 prosenttia, vaikka se voi kuulostaa kovin vaikealtakin. Yleisradio tekee tärkeää työtä yhteiskunnassamme. Kansalaisten vahva luottamus Yleä kohtaan säilyy toivottavasti pitkälle tulevaisuuteen, ja se, että pienituloisella pitää olla mahdollisuus nähdä olympialaiset, MM-kilpailut, eri urheilulajeja, Euroviisut, on todella tärkeää. Kukkarosta se ei saa olla kiinni. — Kiitos.

18.30 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Tuo parlamentaarinen työryhmä, jossa minäkin olin mukana — se oli samanlainen tilanne kuin pääsin työ lampaan tapon edellä. Mikään ei muuttunut.

Kysyin eduskunnan tietopalvelusta, paljonko Ylen hallinnolliset kulut ovat ja miten suuren osan ne haukkaavat budjetista. Minulle vastattiin, että Yle ei käytä tilinpäätöksessään ollenkaan termiä "hallinnolliset kulut", joten jää vähän epäselväksi, mitä siihen katsotaan kuuluvan. Jos ajatellaan vain henkilöstökuluja — eli palkat ja palkkiot, eläkekulut ja muut henkilöstökulut — niiden osuus oli viime vuonna 232 miljoonaa euroa kaikista kuluista. Se on liki 49 prosenttia koko budjetista. Myös Ylen henkilöstön määrästä verrattuna Britannian Yleen, BBC:hen, olen kysellyt eduskunnan tietopalvelusta. Kun luvut suhteutetaan asukasluukuun, on meidän Yleisradiolla noin kaksinkertainen määrä väkeä.

Arvoisa puhemies! Minusta olisi kohtuullista, että näillä raha- ja henkilöstömäärillä tuotettaisiin tasapuolista, laadukasta ohjelmaa. Kuitenkin lähes kaikessa toimitustyössä on jo

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

lähtökohtaisesti vihervasemmistolainen näkökanta, aihevalinta tai painotus. Nykypäivänä tietoa on rajattomasti saatavilla, joten ihmisten ajattelun ja mielipiteiden ohjailu on turhaa ja voi hyvinkin kääntyä itseään vastaan. Tästä ohjailusta voisi tietenkin käyttää voimakkaampia ilmaisia, kuten manipulointi ja aivopesu. Esimerkiksi maahanmuuton haittapuolista meillä ja muualla Yle vaikenee tyystin ja päivästä päivään hehkuttaa monikulttuurin ihanuutta. Kansalaiset kuitenkin ymmärtävät haittamaahanmuuton tuhoisuuden taloudelle ja turvallisuudelle, vaikka Yle miten niitä yrittäisi salata ja peitellä. Minulla on tässä kaupallisen tupakka-askin varoitus sen haitallisuudesta. [Puhuja näyttää tupakka-askia] Se kuitenkin toimii markkinaehtoisesti veromarkoilla, kuitenkin Yle ei näistä haittapuolista millään tavalla informoi meitä. Poikkeus kuitenkin vahvistaa säännön, joten tässä yhteydessä kiitän Ylen Ulkolinja-dokumentista Šarialakia Tanskassa. Se oli ensimmäinen [Mikaela Nylander: Eikä ollut!] — ja toivotaan, että ei viimeinen — jossa tuli jonkinlainen totuuden siemen. Ei meillä olisi MV-lehteä eikä muutakaan tämmöistä, jos Yle toimisi oikein. Nyt me joudumme onkimaan tietoa sieltä, mistä sitä ei tarvitsisi välttämättä. Ylen ohjelmat ovat liikaa toimittajien omien mielipiteitten värittämiä. Silloin on poimittu omiin näkemyksiin sopivia faktoja tai faktantapaisia tukemaan omia kantoja ja jätetty kertomatta toinen puoli asiasta. [Mikaela Nylander: Niin kuin sinä!] Usein studioon on kutsuttu juuri niitä päivystäviä dosentteja, joiden tiedetään vahvistavan etukäteen valittua näkökulmaa eli sitä omaa näkökulmaa. Yhdysvaltain presidentinvaalit olivat tästä hyvä esimerkki, samoin edelleen jatkuva jälkipyykki, kun amerikkalaiset menivät äänestämään väärin.

Arvoisa puhemies! Koska arvaan monen yleläisen ja muunkin mediaväen seuraavan tätä keskustelua, haluaisin tässä yhteydessä esittää kysymyksen. Joulukuun alussa Ylen aamutv:ssä esiteltiin maahanmuuttajien kaarnalaivaprojektia. Kerrottiin, että jopa koko Euroopan vastaanottokeskuksissa käsityötaiteilijat voivat tehdä niitä ja myydä niitä ja hankkia näin tuloja. Kysyisin nyt: missä vaiheessa voimme odotella kaarnalaivojen myyntituloksia Suomessa ja Euroopassa? [Juho Eerola: Tuleeko kaarnasta tuohtu!] — Niinpä. — Todennäköisesti Ylen toimittajat eivät olleet yhtiön johdon hallinnassa, mutta luulen, että jokaisessa muussa yhtiössä yhtiön johto kyllä tietää, mitä alaiset tekevät, muuten siltä toiminta lakkaa kokonaan.

Ja mitä tulee Hella Wuolijokeen, sen haamu pitää ajaa Yleltä pois, niin kuin debatissa jo sanoin. Se aika on mennyt, se on historiaa, että siitä voi oppia, mutta se ei toimi tänä päivänä. — Kiitos.

18.37 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Aivan aluksi haluan kiittää edustaja Hakkarais-ta edellisestä puheenvuorosta. On hyvin myönteistä, että tähän Yleisradiosta annetun lain muuttamisesitykseen on kirjattu Yleisradiolle uudeksi tehtäväksi perussuomalaisten esittämä asia, nimittäin suomalaisen kulttuuriperinnön vaaliminen. Tämä on toteutuessaan erittäin positiivinen muutos, ja toivottavasti se näkyy myös käytännössä Ylen tulevassa ohjelmatarjonnassa ja ohjelmien sisällössä. Mikäli näin tapahtuu, se lisää todennäköisesti Yle-
veron hyväksyttävyyttä veronmaksajien silmissä.

Myös kristillisdemokraatit ovat esittäneet tänään raikkaita ja uudistushenkisiä puheenvuoroja. Kiitos heille niistä, vaikka eivät enää salissa paikalla olekaan.

Edustaja Laukkanen esitti julkista keskustelua Yleisradion muuttamisesta ainakin joiltain osin kaupalliseksi toimijaksi. Ajatus on ehdottomasti tarkastelemisen arvoinen, ja olisi mielenkiintoista nähdä, miten katsojat ja kansalaiset reagoisivat, jos osa Ylen rahoituksesta hankittaisiin esimerkiksi maksukorttien kautta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

Olen samaa mieltä myös edustaja Östmanin kanssa, joka totesi, että Ylenkin tulee osallistua säästötalkoisiin ja siksi tehty indeksileikkaus oli täysin perusteltu. Itse asiassa säästöjä olisi ollut syytä etsiä enemmänkin, mutta valitettavasti parlamentaarinen työryhmä ei siihen päätenyt. Onneksi jo aiemmin tällä vaalikaudella Yle-veron alarajaa on nostettu perussuomalaisten vaatimuksesta siten, ettei sitä tarvitse maksaa alle 857 euron kuukausituloista. Näin vapautettiin 300 000 pienituloista Yle-veron maksamisesta.

Arvoisa puhemies! On myös myönteistä, että Yle palaa STT:n asiakkaaksi. Se on toivottavasti omiaan kohentamaan uutisoinnin tasapuolisuutta, jonka puutetta tässäkin istunnossa on täysin aiheellisesti kritisoitu.

18.39 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Vuonna 1926 väliaikainen toimitusjohtaja L. M. Viherjuuri avasi O.Y Suomen Yleisradio — A.B. Finlands Rundradion toiminnan. Viherjuuri sanoi: "Niin me uskommekin saavamme teidän kaikkien aulista apuanne alkavassa työssämme." Och samma på svenska. Yle on ollut alusta asti kaksikielinen yhtiö.

Nämä sanat, joita Viherjuuri tuolloin sanoi, toimivat myös tänä päivänä. Näin toivomme nytkin, että saamme kaikkien tuen sille, että Yleisradio pidetään yllä. Miksi näin? Nimitäin samana vuonna, kun Viherjuuri sanoi nuo kuuluisat sanansa, alkoi muun muassa Markus-sedän tunti, kielten opetus Ylessä, lähetykset eduskunnasta ja Radion sinfoniaorkesterin konsertit. Vuonna 58 alkoivat tv-lähetykset, ja vuonna 65 oli jo puoli miljoonaa tv:n katsojaa. Vuonna 65 tulivat myös omat uutiset. Sitä ennen uutiset olivat tulleet Suomen Tietotoimiston kautta. Ja Pikku Kakkonen, sehän alkoi vuonna 77. Voidaan siis hyvällä syyllä sanoa, että tänä päivänä, kun elämme 2000-lukua, Yleisradio on jo instituutio. Yleisradio on ollut ja on monessa mukana.

Aikoinaan kun Yleisradio perustettiin, yksi syy oli lähentää maalaisia ja kaupunkilaisia toisiinsa, kuulla kulttuureista eri puolilta maata. Se näkyy myös tänä päivänä. Yleisradiossa on alueelliset lähetykset, ja nyt tänä päivänä Ylen hallintoneuvosto halutaan saada myöskin strategiaan matkaan. Se on hyvä asia, koska hallintoneuvostossa on jäseniä ympäri Suomen, silloin strategioita ei määrätä pelkästään Helsinki-keskeisesti vaan siihen tulee koko maa mukaan.

On hyvä muistaa, että Yleisradiolla tosiaan on tänä päivänä sellaisia asioita kuin ruotsinkielinen radio, FST, televisiopuoli, Oddasat, alueelliset lähetykset, viittomakieliset lähetykset, venäjänkieliset uutiset, kotimaiset lastenohjelmat, on ollut vietnaminkieliset uutiset ainakin Pohjanmaalla, Radion sinfoniaorkesteri on edelleenkin, mikä on aivan loistava asia. Sen lisäksi myöskin on tosiaankin hartausohjelmat ja Yle tarjoaa runsaasti urheiluoajelmia ja kotimaista kulttuuria, kotimaista draamaa kaikille. Se on erittäin hyvä asia.

Sen lisäksi Yle on sananvapauden lippulaiva. Se on myös objektiivisen tiedonvälityksen lippulaiva. Minua hämmästyttää suuresti, että täällä ihan vakavasti sanotaan, että some voisi korvata Ylen. Somessa ei ole tarkistettua tietoa. Mitä Vittua? -lehti ei ole sellainen lehti, missä on tarkistettu tieto, mitä sinne kirjoitetaan. Sinne lähinnä kirjoitetaan mielipiteitä ja sitä, mitä mieltä ihmiset ovat asioista. Kannattaa tutustua vähän asioihin. Ylen uutisointia ei voi verrata somen uutisointiin. Ylen uutisointia ei voi verrata lehtien mielipidekirjoituksiin eikä voi verrata somen mielipidekirjoituksiin.

Sen sijaan me tarvitsemme myös muita tiedotusvälineitä, me tarvitsemme niitä yhteistyöhön. Meidän on tehtävä yhteistyötä, kuten aikojen alussa tehtiin. Silloin kun Yle perustettiin, siinä oli mukana paitsi Suomen Tietotoimisto myöskin sanomalehtiä, muun muassa Puolustuslaitos oli mukana ja niin edespäin. Mutta tällä hetkellä meidän tehtävämme on pi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

tää Yleisradio pystyssä. Meidän tehtävämme on pitää huoli siitä, että Yleisradiolla on olemassa rahoitus, jotta sen ei tarvitse turvautua mainosrahoitukseen, koska niin se vain on, että sitä kuusta kuuleminen, jonka juurella asut. Mainosrahoitus tuo aina oman värinsä tiedonvälitykseen, vaikka siitä pyritäänkin tietenkin jokaisessa lehdessä ja kaupallisessa mediassa irti. Tämä valitettavasti kuuluu tähän kuvaan. Mutta siitä huolimatta tarvitaan yhteistyötä, ja on hyvä asia, että nyt mennään takaisin STT:n uutisiin. Se edesauttaa Yleisradion muuta toimintaa ja muun toiminnan eteenpäin viemistä.

Jos puhutaan Ylen rahoituksesta, niin ihan omana mielipiteenäni sanon sen verran, että kun puhumme Yle-verosta, niin minun mielestäni olisi tasapuolista tuoda siihen vielä yksi luokka lisää. Tällä hetkellä korkein luokka on hyvin alhaisesta tulosta maksettava vero. Kyllä niillä ihmisillä, jotka tienaa 50 000 vuodessa tai, kuten kansanedustajat, 70 000 vuodessa, olisi varaa maksaa hieman suurempaa Yle-veroa. Sillä saisimme pidettyä tasokkaan talon yllä.

18.45 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä oleva lakiesitys Yleä koskien on mielestäni erittäin ajankohtainen ja tärkeä. Suomessa pitää olla eduskunnan oma tiedotuskanava, joka on Yleisradio, joka saa rahoituksensa sovitulla tavalla budjettikehyksen ulkopuolelta ja niin, että sillä on tämä yleispalveluvelvoite. On aivan äärimmäisen tärkeää, että joka puolella Suomessa kuuluu tämä kyseinen kanava tai kyseinen radio. Sillähän on monia kanavia ja monia muita ilmentymismuotoja. Kaikkia niitä tarvitaan. Olen aina ollut sitä mieltä, että Yleisradion toiminta pitää turvata ja että Yleisradiolla on vahva hallintoneuvosto, joka nyt tulevan uuden lain mukaan ja uusissa olosuhteissa valitaan parlamentaarisesti tässä talossa eri yhteiskuntaryhmiä edustaen ja niin, että siellä on myös erilaista osaamista, tieteen, taiteen ja monen muun alan osaamista, tieteenalan, taiteenalan, kulttuurialan ja niin edelleen, ja se on yhteiskunnallisesti eri puolueiden edustajista koostuva 21 hengen toimielin, joka toimii ja antaa strategian, jolla Yleisradio toimii. Tämä on hyvä linjaus.

Tämä yleispalveluvelvoite minun mielestäni on senkin takia tärkeää, että tässä maassa pitää olla aina, 24 tuntia, ympäri vuorokauden, jatkuvasti toimiva radioyhteys, koska maailma on mennyt sellaiseksi, että me emme koskaan tiedä, milloin mitään tapahtuu, ja se, että on tällainen kanava, jolla ihmiset varmasti saadaan helposti ja luotettavasti ja kaikkien tuntemalla tavalla kiinni, on äärimmäisen tärkeä arvo. Jokainen meistä on joutunut tilanteeseen, jossa ajalee esimerkiksi yöllä autolla paikasta toiseen ja tarvitsee radiota. Kun juttukaveria ei ole, jos ajalee yksin, silloin kannattaa kuunnella radiota. Totta kai siellä on valtava määrä kaupallisia kanavia, mutta kaupallisilla kanavilla monesti pyörivät vain ne samat nauhat. Joskus herättää ihmetystä, kun kuuntelee jotakin yöradiota, että siellä puhutaan sunnuntaiyöllä sujuvasti perjantailähetyksestä. No, se johtuu tietysti vain siitä, että siellä sama nauha pyörii. Ne ovat näitä ylikansallisia firmoja, ei ole olemassa sillä keinoin paikallisradioita enää. Monen paikallisradion takana on sama ylikansallinen yhtiö, jonka omistaja asuu esimerkiksi Saksassa. Elikkä Yleisradion asema tämänkin takia korostuu, että se kansallinen kanava pitää olla.

Sitten, arvoisa puhemies, nostan vielä yhden asian esille: maakuntaradiot. Yleisradion paikalliset toimijat, maakuntaradiot, ovat äärimmäisen tärkeitä toimijoita eri puolilla Suomea. Ne luovat sen tärkeän maakunnallisen näkemyksen tiedottamiseen, paikallisia uutisia eri puolilta maakuntaa. Toimittajat kiertävät eri tilaisuuksissa tehden ohjelmia, haastatellen ihmisiä ja niin edelleen. Se on äärimmäisen tärkeää radiotoimintaa. Olen hieman pa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

hoillanikin siitä, että tämä varsinainen markkinapohjaisesti toimiva paikallisradiotoiminta ei lähtenyt niille uomille, mille olisin halunnut sen menevän, elikkä olisi aidosti luotu paikallisradioille velvoite luoda paikallista ohjelmaa. Totta kai tällaisia radioita on Suomessa monia, jotka aidosti tekevät paikallista ohjelmaa paikallisten toimittajien voimin, mutta liian paljon on sellaista, että yksi ylikansallinen yhtiö omistaa sen paikallisradion lähetysoikeuden, ja se johtaa sitten siihen, että se on sitä samaa ohjelmaformaattia eikä siinä ole paikallisuudenleimaa sitten juuri yhtään. Tämä on surullista, että meillä paikallisradiotoiminta on tällaiseksi mennyt, mutta Ylestä meidän pitää pitää kiinni ja siitä, että sen taso pidetään korkeana. Yleisradion hallintoneuvosto linjaa strategiat eduskunnan kehityksen ulkopuolelta, Yle-verolla rahoitetaan tämä toiminta ja maakuntaradioiden toiminta pidetään elävänä ja hyvänä. Se on suomalaisen tiedottamisen kannalta äärimmäisen tärkeää.

Lopuksi, arvoisa puhemies, vielä se, että kun kaupalliselta puolelta on tullut monia kärjekkäitä puheenvuoroja siitä, onko Yle sellainen hallitsija markkinoilla, että se tällä verorahalla pystyy pitämään muut tiedottamiset kurissa. Kyllä pitää muistaa, että Ylelläkin on totta kai rajoitteita ja ei sitä rahaa ole rajattomasti käytettävissä. Nyt esimerkiksi leikattiin indeksikorotukset pois kahdelta vuodelta, elikkä rahaa ei liikaa varmaan ole, mutta tässäkin tarvitaan sitten eduskunnan vahvaa ohjausta, vahvaa taloudellista silmää sille, mikä on se oikea rahamäärä, millä tätä hommaa pyöritetään.

Toimittajat toki toimivat aina riippumattomasti ja tiedonvälityksen tulee olla aina riippumatonta. Muutenhan se maailma menee aivan sekaisin, jos ei vapaata tiedotusta ole. Siinä tämä toimittajien tekemä työ on arvokasta, että yhteiskunnalliset eri asiat tulevat julki ja niistä saa vapaasti puhua.

18.50 Jyrki Kasvi vihr: Arvoisa puhemies! Tässä valtakunnassa ei ole montaa asiaa, joihin tässä salissa ei olisi soveliasta puuttua, mutta yksi on: Yleisradion journalistinen toiminta. Täällä on ihmetelty, missä Yleisradion journalismia voi kritisoida, jos ei täällä, mutta jos Ylen katsojat, kuulijat ja lukijat kokevat, että me poliitikot vaikutamme Yleisradion päätöksiin, he eivät enää luota Yleisradion journalismiin, kun Yle käsittelee meidän poliitikkojen tekemisiä tai tekemättä jättämiä. Median — etenkin riippumattoman Yleisradion — tehtävänä on poliittisen ja taloudellisen vallankäytön seuraaminen, erityisesti meidän poliitikkojen toiminnan seuraaminen. Mediaa ei turhaan kutsuta vallan vahtikoivaksi. Kuka enää katsoisi tai lukisi Ylen uutisia, jos suomalaiset syystä tai syyttä uskoisivat, että Ylelle on annettu tehtäväksi kehua hallitusta, kuten edustaja Niikko omassa puheenvuorossaan esitti? Emme kai halua Yleisradion palaavan poliittisen Reporadion aikaan.

Ylen uskottavuuden rapautumiseen ei hallituspuolueiden edustajilta tarvita montakaan huonosti harkittua, Ylen riippumattomuuden kyseenalaistavaa puheenvuoroa. Katsokaa maita, joiden yleisradiot on otettu poliittiseen ohjaukseen. Esimerkkejä viime vuosilta on valitettavan monta: Puola, Unkari, Venäjä, Turkki. Ette kai te halua, että myös Suomen yleisradio ottaa niistä mallia? Juuri se, että Yle on eduskunnan radio, tarkoittaa sitä, että meidän poliitikkojen on pidettävä näppimme erossa Yleisradion journalistisesta toiminnasta — silloinkin ja etenkin silloin, kun Ylen journalismi ärsyttää meitä itseämme. Niin, kyllä se Yle välillä ärsyttää meitä muitakin kuin vain perussuomalaisia — uskokaa pois — mutta niin journalismin pitääkin ärsyttää ja erityisesti meitä poliitikkoja. Siitä toimittajille nimenomaan maksetaan.

Ei kaikista ohjelmista tarvitse pitää. Itse ihmettelen yhteisten varojen hassaamista urheilutapahtumien välittämiseen mutta tiedän niiden lähetysten palvelevan monia suomalaisia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

Vastaavasti tiedän, että eivät kaikki välttämättä pidä kaikista omista suosikkiohjelmistani ja he ihmettelevät, miksi niihin hassataan rahaa, mutta Yleisradion tehtävänä kun on palvella meitä kaikkia.

Arvoisa puhemies! Meidän mediaympäristömme muuttuu hyvin nopeasti, ja lähivuosi-
na muutostahti vain kiihtyy. Yleisradion suurena haasteena onkin säilyttää merkityksensä osana suomalaista yhteiskuntaa myös tulevaisuudessa. Digitalisaatio ja globalisaatio vaikuttavat radikaalisti myös median liiketoimintamalleihin. Paradoksaalisesti internet, joka antaa kaikille mahdollisuuden toimia joukkotiedotusvälineenä, myös edistää ylikansallisten mediamonopolioiden syntyä. On mahdollista, että jo 20-luvulla Suomessa ei olekaan enää kotimaista kaupallista mediaa vaan perinteiset kotimaiset mediatalot on myyty paikallistoimituksiksi kansainvälisille mediajäteille. Silloin me katselisimme ja kuuntelisimme Googlen, Yandexin ja Baidun uutisia ja viihdettä. Silloin suomalaista näkökulmaa edustaisi mediassa vain Yleisradio. Toivottavasti näin ei käy, mutta se on mahdollista.

Median globalisaatiota kiihdyttävät esimerkiksi automaattisen kielenkääntämisen ja sisällöntuotannon nopea kehitys; maailman urheilu- ja talousuutisista jo suuri osa on tekoälyjen kirjoittamia. Jotta Yleisradio voi vastata digitalisaation ja globalisaation haasteeseen, sen on uskallettava siirtää toimintansa painopistettä radioaaltoilta verkkoon. Yle on ollut verkkopalveluiden edelläkävijä Suomessa, mutta se ei saa tuudittaa meitä valheelliseen turvallisuudentunteeseen — muutosten tahti vain kiihtyy. Jo nyt Yleisradion kilpailijoina eivät ole enää vain kotimaiset kaupalliset mediat vaan globaalit mediajätit kuten HBO ja Netflix, ja ehkä eduskunta jo ensi vaalikaudella päätyykin vaihtamaan Yleisradion nimeksi Yleismedia.

18.55 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! En minä kyseenalaista sitä Ylen asemaa enkä sitä yleispalvelun tehtävää, mikä sillä on, mutta sen, että nykyaikana se on noin suureksi paisunut. Minun mielestäni 150 miljoonaa pystyy leikkaamaan aivan täysin ja silti pystyy tuottamaan sen ohjelmatarjonnan, mitä nämä ihmiset tarvitsevat tällä hetkellä, niin paljon se hyörii siellä kaupallisella puolella. Minulla on täällä kyllä aika hyviä laskelmia. Näitä ei kyllä voi, kun nämä ovat luottamuksellisia, esittää tässä. Mutta sieltä pystytään leikkaamaan. Kaupallisella puolella Ylen ei tarvitse pyöriä.

Vielä edellisestä puheenvuorostani jatkan. Minun vanha isäni on sairaalassa, siellä käännettävänä suurin piirtein. Sanoin, että aukaisenko tuosta television. Kuitenkin hän on sitä ikäpolvea, joka on sotakorvaukset ja kaikki maksanut ja pitkän työuran tehnyt. Ei ollut vapaaehtoista auttamaan, mutta aukaisin television. Yle Keski-Suomi esitti siellä, kuinka kotoutetaan tai opetetaan hiihtämään maahanmuuttajia. Oli suuri lauma siinä ihmisiä ympärillä ja kehuttiin heitä, kuinka otetaan vastuuta ja autetaan näitä ihmisiä. Kuitenkaan Yle ei tee yhtään ohjelmaa siitä, mitä siellä se negatiivinen puoli voisi olla, tuossa luin just Ilta-lehden uutisen siitä, mitä Yle ei kyllä kerro. Veronmaksajien rahoilla tulee kertoa se hyvä puoli, myös se miinus-puoli. Siitä Yle-ohjelmasta: minä suljin sitten sen television, koska minä ajattelin, että en kehtaa kyllä näyttää tuommoista propagandaa vanhalle isälle, joka on tehnyt ikänsä töitä sen eteen.

18.57 Mikaela Nylander r: Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi täytyy vähän ihmetellä niitä edustajia, jotka puhuvat täällä tänään siitä, että yhtiön julkisen palvelun tehtävä jotenkin muuttuisi sen myötä, että sana "monikulttuurisuutta" poistetaan tästä laista, [Teuvo Hakkaraisen välihuuto] koska täytyy pitää mielessä, että tässä lukee edelleen "tukea kult-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2017 vp

tuurista moninaisuutta". En oikein ymmärrä, mikä on se ero ja miksi se olisi niin vaarallista, jos tehtävä säilyy ennallaan. Ja täytyy pitää mielessä, että ruotsiksi, ruotsinkielisessä lakiehdotuksessa, käytetään edelleen samaa sanaa, siis "kulturell mångfald för bägge". [Juho Eerolan välihuuto]

18.58 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Tätä keskustelua kun on kuunnellut, niin ehkä tässä vähän turhankin suuren roolin ovat saaneet nyt ne vahvan kriittiset äänenpainot. Ehkä se on näin laajemminkin suomalaisessa yhteiskunnassa, että Yleisradioon ollaan isossa kuvassa hyvinkin tyytyväisiä — siihen tarjontaan, mitä sieltä tulee. Minun mielestäni edustaja Kasvi hyvin kuvasi sitä, että sieltä löytyy vähän niin kuin jokaiselle jotakin ja itse kukin ehkä aika ajoin arvostelee jotain osaa, että se tuntuu turhalta itselle. Voi olla, että minunkin elämässäni Pikku Kakkonen oli jonkun aikaa vähän turhempi ohjelma, ja jälleen se on meidän perheen suosikkiohjelma. Ja näin se vuosikymmenestä toiseen kantaa hyvällä tavalla.

Tämä julkisen palvelun tehtävä -kysymys, mikä tässä nyt on ollut esillä, on minun mielestäni ihan aiheellinen ja perusteltu, ja sitä pitää myös pystyä kriittisesti tarkastelemaan. Kun katsomme muutamien vuosien taakse, ei tarvitse montakaan vuotta katsoa, niin ei ollut esimerkiksi tämäntyyppistä sähköistä nettimaailmaa ja sen runsasta tarjontaa, ja me emme tiedä, mitä kaikkea tulevaisuus tuo tullessaan. Mutta toisaalta olen itse sitä mieltä, että Ylen pitää pystyä myös kriittisesti sitten tarkastelemaan niitä osia, jotka mahdollisesti tulevaisuudessa eivät enää näyttelekään niin suurta roolia, kun me siirrymme kuitenkin kovaa vauhtia siihen suuntaan, että televisiota ei enää katsota kello 19, niin kuin edustaja Zyskowitz nyt työhuoneessaan odottaa uutisia, vaan me katsomme ne sillä hetkellä, kun me haluamme ne katsoa. Ja tämä on se, mihin pitää Ylenkin tulevaisuudessa [Puhemies koputtaa] pystyä vastaamaan entistä paremmin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.